

Verziószám: IV.

OM AZONOSÍTÓ: 203506

Cím: 4700 Mátészalka, Kalmár utca 23.

CSEMETEKERT REFORMÁTUS ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Kelt, Mátészalka, 2024. augusztus 21.

Készítette: .....

igazgató

PH

A nevelőtestület bevonásával, egyetértésével

Kelt, Mátészalka, 2024. augusztus 23.

Jóváhagyta: .....

fenntartó

PH

2024.

TARTALOM

AZ INTÉZMÉNY ADATAI	4
2.TÖRVÉNYI HÁTTÉR	5
3. AZ ÓVODA TÖRTÉNETE	6
4.AZ ÓVODA BEMUTATÁSA	7
4.1. Az óvoda természeti környezete	7
4.2. Az óvodát igénybe vevő családok szociokulturális helyzete.....	7
5. A REFORMÁTUS ÓVODAI NEVELÉS FELTÉTELRENDSZERE	9
5.1. Személyi feltételek	9
5.2. Tárgyi feltételek	10
6. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SZELLEMISÉGE	12
6.1. Küldetésünk	12
6.2.Gyermekkép.....	12
6.3.Óvodakép	13
6.4.Óvodai nevelésünk alapelvei	14
6.5. Óvodai nevelésünk célja	15
6.6. Keresztyén szellemű nevelés	15
6.7. Elvárás munkatársainkkal szemben	17
6.8. Pedagóguskép:	18
6.9. Pedagógiai asszisztens kép	18
6.10 Dajka kép	19
6.11. Kíváncsi a szülőkkel szemben - Szülőkép	19
7. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	19
7.1. Az egészséges életmód alakítása	19
7.2. Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása	22
7.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	25
8. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	26
9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	30
9.1. Játék	30
9.2.Munka jellegű tevékenységek	32
9.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	34
9.4. A külső világ tevékeny megismerése.....	36
9.5. Verselés, mesélés	39
9.6. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	42
9.7. Mozgás.....	44

9.8. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	45
10. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI	47
11. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK.....	49
12. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	49
13. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK.....	51
14. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	53
15. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodában	54
15.2. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése	59
15.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek.....	59
15.4. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	60
16. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	62
16.1. Belső szakmai kapcsolatok.....	62
16.2 A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködése	63
16.3. Kapcsolat a fenntartóval	64
16.4. Kapcsolat a gyülekezettel	65
16.5. Kapcsolat a társintézményekkel, bölcsődével, iskolával	65
16.6. Kapcsolat a munkánkat segítő intézményekkel.....	66
16.7. Külső szakmai kapcsolatok	66
17. MEGEMLÉKEZÉSEK, ÜNNEPEK	68
A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK	70
Záradék:.....	72
AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK MEGVALÓSULÁSA, FELADATOK.....	73

AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény neve: CSEMETEKERT REFORMÁRTUS ÓVODA

Címe: 4700 Mátészalka, Kalmár utca 23.

Telefon/fax: 44/312-663

E-mail: csemetekert.reformatus21@gmail.com

Az intézmény fenntartója: Mátészalka Kertvárosi Református Egyházközség

Címe: 4700 Mátészalka, Erkel Ferenc út 50.

Alapító okirat száma, kelte: 2022. április 9.

Működési engedély száma, kelte: SZ/152/03589-19/2022 2022. szeptember 22.

Engedélyező szerv neve: Szabolcs- Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal

Az intézmény OM azonosítója: 203506

Az intézmény típusa: köznevelési intézmény

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

Óvodai nevelés

Szakágazati száma: 851020

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai

091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai

096015 Gyermekeképzés köznevelési intézményben

096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

Az óvodába felvehető gyermekek száma: 125 fő

Gyermekcsoportok száma: 5 csoport

A gyermekcsoportok összetétele: heterogén, részben osztott

Gazdálkodása:

Az intézmény a fenntartó Mátészalka Kertvárosi Református Egyházközség által biztosított költségvetés alapján önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezik. A gazdasági, pénzügyi, munkaügyi feladatait a székhelyen látja el. Gazdálkodással összefüggő kötelezettséget a fenntartó jóváhagyása nélkül nem vállalhat.

Az intézmény egyházi felügyeleti szerve:

Tiszántúli Református Egyházkerület Tanügyi Hivatala (Címe: 4026, Debrecen Kálvin tér 17.)

Az intézmény törvényességi ellenőrző szerve:

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal

Az óvodai nevelés magyar nyelven folyik

A református óvoda nevelési elveiben és gyakorlatában elkötelezett a keresztyén értékek és életvitel közvetítésében a rábízott gyermekek felé, figyelembe véve a szülőknek azt a jogát, hogy gyermeküket vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesítsék. Óvodánk pedagógiai programja a nevelőtestület által írott program, amely az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja nevű dokumentumra épül.

2.TÖRVÉNYI HÁTTÉR

- Magyarország Alaptörvénye
- 2011 évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VII. 30) Kormányrendelete a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 1995. évi I. törvény A Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvénye
- 137/2018. (XII.25.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet módosításáról
- Az óvoda alapító okirata
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/20012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/A_Sajatos_nevelési_ig_enyu_gyermekek_ovodai_nevelesenek_iranyelve.docx
- https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok/tartos_gyogykezeles_szakmai_iranyelv

3. AZ ÓVODA TÖRTÉNETE

A Mátészalkai Csemetekert Református Óvoda 2021. szeptember 1.-én nyitotta meg kapuit, a város első Református óvodájaként, melynek fenntartója a Mátészalka Kertvárosi Református Egyházközség. Az 5 csoportos óvodaépületben jelenleg 125 gyermek nevelődik keresztyén szellemben, heterogén, részben osztott életkorú csoportokban.

Óvodánk indítását a helyi önkormányzat támogatta, a szülők pedig nagy örömmel fogadták. Létrejöttét a Mátészalkai Kertvárosi Református gyülekezet missziós célkitűzései hívták életre. Egységes szándékként fogalmazódott meg a hívő szülők támogatása Istentől kapott feladatuk segítségével, a keresztelekor tett fogadalmuk megtartásában, a gyülekezet új tagokkal, családokkal, megtérőkkel való gyarapítása és a magvetés a jövő nemzedékében.

Magyarország Kormánya támogatásban részesítette a Magyarországi Református Egyház Országos Óvoda Programját, így gyülekezetünk megvalósíthatta óvodaindítási szándékát. Az Országos Óvoda Program megvalósítása érdekében a Zsinat Elnöksége a Zsinati Hivatal Pályázati Irodájának szervezeti egységeként 2018 márciusában létrehozta az Óvodafejlesztési Projektirodát, melynek segítségével olyan óvodák jöttek létre szerte az országban, beleértve a miénket is, amelyek megfelelnek a jogszabályi előírásoknak és a keresztyén nevelés feltételeinek.

A Csemetekert Református Óvoda nevelési intézmény, melynek testülete elkötelezte magát Krisztusnak. A keresztyén életvitelhez hűen szolgáljuk Istent és neveljük a reánk bízott gyermekeket. Óvodai nevelésünk sajátossága, hogy a gyermek személyiségének érési folyamatában nem észlelhető azonnal az eredmény, a „termés”, ennek ellenére bízunk fejleszthetőségében és együtt örülünk az apró lépésekben megtett útnak. Feladatunknak tekintjük, hogy óvodásainknak megmutassuk, megismertessük, megszerettessük református egyházunk közösségét.

4.AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

4.1. Az óvoda természeti környezete

A Csemetekert Református Óvoda Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, a Mátészalkai kistérségben található. Mátészalka a megyeszékhely, Nyíregyháza után a második legnépesebb település a megyében, melyet a „Fény városának”, illetve Szatmár fővárosaként is emlegetnek. A település jellemzően síkvidéken található, alapvetően mezőgazdasági művelés alatt álló területekkel meghatározott környezetben helyezkedik el.

Maga az óvoda, mint intézmény 1985-ben épült, ami a város északi részén, kertvárosi környezetben helyezkedik el. Az Északi városrészt döntően magántulajdonban lévő ingatlanok alkotják, melyek kertváros jelleget biztosítanak, viszont az utóbbi években erőteljes lakópark építkezések zajlanak a városrészen. Ezen jelleg erősítése érdekében a területen Mátészalka Városának Önkormányzata jelentős zöldövezeti fejlesztést hajtott végre egységes zöldövezetek, parkok, játszóterek kialakításával. A zöldebb és élhetőbb környezetben kialakuló lakóközösségek kedvezőbb lehetőségeket kínálnak a városba betelepülni szándékozó családoknak, melynek köszönhetően jelentős a több-gyerekes családok jelenléte az Északi városrészben. A területen nagyfokú igény mutatkozott az Óvoda szolgáltatásaira, ezért az Önkormányzat 2010-ben pályázat útján teljes körű óvoda rekonstrukciót és épületkorszerűsítést valósított meg. 2021-ben ez az óvoda kerül megvásárlásra a Mátészalkai Kertvárosi Református Egyházközség gyülekezetépítő szándékainak beteljesülése céljából.

Az óvodától nem messze, a település keleti, északkeleti részén találhatóak NATURA 2000-es területek, a Kraszna menti rétek, melyek a Különleges Természetmegőrzési Terület kategóriába tartoznak. A védett fajok közül megtalálható: a mocsári teknős, vöröshasú unka, nagy tülepké, vérfű hangyaboglárka, kiscsészű aszat. Az értékes és ritka élőhelytípusok közül három fordul elő: 1. éger- és kőrísligetek, puhafás ligeterdők, láperdők; 2. ártéri mocsárrétek; 3. üde, magas fűvű kaszálórét. Jó lehetőséget adnak a természet változásainak megfigyelésére, a védett fajok megismerésére, a fenntarthatóságra nevelés megvalósítására.

Óvodánk épülete, udvara, kertje a gyermekek nevelése szempontjából ideális kertvárosi környezetben található, mely egyaránt szolgálja óvodásaink biztonságát, kényelmét, valamint egészségük megőrzésének, fejlődésének biztosítását.

Természeti környezetünkkel párhuzamosan az épített környezetről is fontos említést tenni, hiszen óvodánk mellett 200 méterre található a fenntartó gyülekezet Református temploma, mely a nevelési év során több alkalommal válik helyszínévé az óvodavasárnapoknak, a családi napoknak, egyházi és családi ünnepeknek.

4.2. Az óvodát igénybe vevő családok szociokulturális helyzete

Mátészalka népessége a 2019-es adatok alapján: 16.910 fő, melyből vallási szempontból 46% református. Az északi lakótelepen a Kertvárosi gyülekezetnek 770 tagja van.

Az itt élő családok többsége jó anyagi körülmények között él, saját házzal, lakással, autóval és munkahellyel rendelkeznek, sok az értelmiségi szülő. A Kormány családtámogatásának köszönhetően sok fiatal vásárol, illetve épít az északi lakótelepen házat és vállal gyermeket. Ezt mutatja a gyülekezetünkben megnövekvő kereszteselési gyakoriság is. Ezek a szülők szívesen választják a közeli óvodát gyermekük nevelésének színhelyéül. Az erkölcsi nevelés, illetve a

református értékrend iránti igény megnövekedett az elmúlt években, s mivel Református óvoda még nincs a településünkön, ezt az űrt szeretnénk betölteni óvodánkkal.

A református köznevelés befogadó szemléletéhez hűen óvodánk felvállalja a hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is, ezért jelen vannak az intézményünkben nehéz sorsú családokban élő gyermekek is. Városunkban a Református Egyház Nevelőszülői Hálózatának köszönhetően megnövekedett az állami gondozott gyermekek száma, akik eleve hátrányos helyzetből indulnak, illetve többen közülük integráltan nevelődnek.

Intézményünk felekezeti hovatartozás nélkül azon családok számára kíván segítő kezet nyújtani gyermekeik neveléséhez, akik elfogadják Református értékrendünket és nevelési elképzeléseinket.

5. A REFORMÁTUS ÓVODAI NEVELÉS FELTÉTELRENDSZERE

5.1. Személyi feltételek

*„Úgyhogy az sem számít, aki ültet, az sem, aki öntöz, hanem csak Isten, aki a növekedést adja.”
(1Kor 3:7)*

A református óvodában az egész napot áthatja a keresztyén szellemiség. Az óvodában foglalkoztatottak többsége egész személyiségükkel tükrözik a keresztyén hitet, ismerik a Szentírást és élő kapcsolatban állnak a Szentháromság Istennel. Mivel a református óvoda keresztyén közösség, olyan hitvalló pedagógusokat feltételez, akik Krisztust követve önzetlen, együtt érző szeretettel, örömmel, szenvedélyes lelküllettel és odaszánással szolgálnak a gyermekek felé. Sok esetben a gyermekek a református óvodában szerzik első vallásos ismereteiket. Életkori sajátosságukból adódóan fontos, hogy kezdetben az őket körülvevő felnőttek tükrözzék Isten szeretetét. Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Ezért lényeges, hogy a pedagógus tudjon azonosulni a megfogalmazott értékrenddel, amelyről fogadalmat tesz a gyülekezet közösségében, hogy azt képviselhesse.

A gyermekek hitben és hitre való nevelésére azok a munkatársak hivatottak, akik teljes szívvel befogadták Isten Igéjét és újjászületést munkáló kegyelmét. Átérik felelősségüket, hogy a rájuk bízott gyermekeknek elmondják Isten el nem múló szeretetének és megváltásának örömhírét. Mind ehhez elengedhetetlen a gyermekekért élő szív, hogy tudjuk, mikor kell simogatni, segíteni, ölelni, bátorítani, mesét mondani, énekelni, imádkozni, és hogy megtaláljuk azokat a szavakat, amelyek segítségével gyermekeinket terelgetjük a Jézushoz igazgató úton.

Az óvodában 10 fő óvodapedagógus dolgozik, mindannyian szakképesítéssel rendelkező szakemberek. Közülük heten elvégezték a VISZ Gyermekevangelizációs tanfolyam I részét, melynek folytatását tervezik, bátorítva a nevelőközösséget hasonló képzettség megszerzésére. Ez nagyban segítheti az intézmény küldetésének megvalósítását. Az óvodapedagógusok munkáját 5 dajka segíti, akik rendelkeznek a munkakör betöltéséhez szükséges végzettséggel. A dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük, egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekekre. A nevelőmunka, különösen a differenciált egyéni fejlesztés eredményes megvalósítását 2 fő pedagógiai asszisztens közreműködésével segítjük elő. A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel rendszeresen gyógypedagógus foglalkozik az óvodapedagógusokkal együttműködve a hátrányok enyhítése, valamint a gyermekekben megmutatózó tehetség kibontakoztatása érdekében.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Pedagógusként elköteleztünk vagyunk a folyamatos fejlődés iránt, szakmai munkánkat rendszeres megbeszélésekkel, továbbképzéseken való részvétellel, az újonnan megjelent szakirodalom beszerzésével kívánjuk színvonalasan végezni. Fontosnak tartjuk ismeretünk és tudásunk folyamatos fejlesztését. Nevelői munkánkban az állandó megújulásra törekszünk, teret adva a különböző innovatív pedagógiai törekvéseknek.

Az óvodában folyó nevelőmunkát igazgató óvónő irányítja. Kötelessége hitével, magatartásával, szakmai ismeretével segíteni és biztosítani az óvoda jó működését. Feladatát, munkáját Istentől kért bölcsességgel és szeretettel végezze, a keresztyén értékek, és életvitel példamutatója legyen.

A munkakörök szerinti személyi feltételek

Munkakör	Fő	Végzettség
Igazgató	1	Főiskolai
Óvodapedagógus	10	Főiskolai
Pedagógiai asszisztens	1	Pedagógiai asszisztens szakképzettség
Dajka	5	8 általános/érettségi, óvodai dajka szakképzettség
Óvodatitkár	1	Érettségi
Karbantartó	1	Szakiskolai
Konyhai kisegítő	1	8 általános

A pedagógusok előmeneteli rendszerében elért fokozat szerint

Fokozat	Fő
Mesterpedagógus	0
Pedagógus II.	5
Pedagógus I.	6
Gyakornok	0

Az óvodapedagógusok szakvizsgás végzettségei

A végzettség megnevezése	Fő
Közoktatási vezető	4
Fejlesztő pedagógus	0

5.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda és környezete ideális a gyermekek nevelése szempontjából, mely egyaránt lehetővé teszi óvodásaink biztonságát, kényelmét, valamint egészségük megőrzésének, fejlődésének biztosítását.

Arra törekedtünk, hogy már az óvodába lépéskor érezhető legyen az egységes, keresztyén szemlélet. A szülőknek óvodánk folyosóján lehetőségük van beszélgetni egymással, hitmélyítő irodalmakat olvasni, vagy épp nevelési tanácsokat tartalmazó könyveket lapozgatni. De itt találhatóak a hirdetések, óvodai jeles napok fotóinak megtekintésére használt Tv-t is. Óvodánknak saját weblapja van, melyen keresztül óvodánkkal és gyülekezetünkkel kapcsolatos híreket, aktualitásokat, információkat és tervezett programokat olvashatnak óvodásaink szülei.

Az öt óvodai csoport egy-egy bibliai történetre utaló nevet viseli: bárány, halacska, csillag, fehér galamb és szivárvány. A gyermekek jeleiket bibliai jelképek közül választhatják ki. A csoportszobák berendezésével célunk egy esztétikus, biztonságos, ugyanakkor családias hangulatú, gyermekközpontú óvoda kialakítása, melyben többnyire természetes anyagokból készült bútorok, berendezési tárgyak és eszközök találhatók. Csoportszobáinkban külön tevékenység kuckókat alakítottunk ki a párhuzamosan végezhető tevékenységek megvalósulása érdekében. A játékeszközök változatos színükkel, formájukkal, harmóniát sugároznak a környezetükben, a berendezési tárgyak megfelelnek a gyermek testméreteinek, illetve hozzájárulnak mozgás-és játékgigényük kielégítéséhez. Mind az öt csoportszobában megtalálható a természetsarok, illetve olyan eszközök (nagyító, távcső, bogárnézőke), melyek segítik a kinti és benti vizsgálódásokat, megfigyeléseket. Megteremtjük az eszköztárat a hitéleti nevelésnek, tevékenységeknek: Teljes Biblia, gyermekbiblia, flanel képek, bibliai tartalmú képeskönyvek, társas játékok, bábok, Református énekeskönyv. (Ezeknek a kiválasztásánál fontos szempont az esztétikai nevelés, a hitelesség, a biblikus szemlélet érvényesítése.) A reggeli áhítatoknak is külön helye van a csoportszobában, melynek a babaszoba ad teret.

Óvodánk épületében tornaterem is található tornaszerekkel, ami egyaránt alkalmas a mozgás és az ünnepek lebonyolítására. Rendelkezésünkre áll még ezen kívül az intézményünkben TV, projektor, laptop, magnó, hangfal, nyomtató, fénymásoló és lamináló is melyet az óvodapedagógusok a felkészülésükhöz és a tevékenységek szervezésekor használhatnak. Külön helyiségben kialakított könyvtárunk szakirodalmát folyamatosan bővítjük, hitéleti könyvekkel is kiegészítjük. Az óvodai tevékenységek megvalósításához jól felszerelt szertár segíti a pedagógusokat, mely változatos eszközökkel, fejlesztő-és logikai játékokkal támogatja a gyermekek sokoldalú tapasztalatszerzését.

Óvodánk játszó udvara füves, fás, virágos, tágas, ahol minden csoportnak van homokozója, a nagymozgások fejlesztésére alkalmas fa játszóvár, illetve fedett terasz. Az udvari játékeszközök EU-s szabványnak megfelelnek, biztonságosak. A szabad mozgás örömeinek megélését a tornaterem mellett található terület is segíti, melyen biciklizhetnek, motorozhatnak, rollerezhetnek óvodásaink. A környezeti nevelő munkát veteményeskert, fűszerkert segítik, valamint a gyermekek méretéhez igazodó szerszámok. Nyáron a tervezett mezítlábas lépegető, tél elejétől pedig a madáretetők kedvelt udvari tevékenységek. Megtalálható még ezen kívül komposztáló és szelektív hulladékgyűjtő is.

Az óvoda tálaló, melegítő konyhával rendelkezik. A napi háromszori étkezés biztosított a gyermekek saját csoportszobájukban étkeznek.

Az óvodai dolgozók biztonságos, jó légkört eredményező munkakörülményei biztosítottak.

Az oktatásért felelős miniszter által jóváhagyott, az oktatási hivatal honlapján közzétett nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszköz-és felszerelésjegyzékben foglaltakkal rendelkezünk.

https://www.oktatas.hu/koznevelés/az_oktatásért_felelős_miniszter_által_jóváhagyott_felszerelésjegyzék

6. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SZELLEMISSÉGE

6.1. Küldetésünk

„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” /Jn 3:16/

Óvodánk küldetése a Szerető, Szabadító Mennyei Atyában gyökerezik, aki szívünkre helyezte, hogy elmondjuk a ránk bízott gyermekeknek el nem múló szeretetének és megváltásának örömhírét. A Krisztusi szeretetet, gondoskodást, védelmet sugározva igyekszünk boldog, kiegyensúlyozott gyermekeket nevelni, az igazság magvait plántálni a jövő nemzedékében.

Nevelésünk kiindulópontja, hogy mindannyian Isten egyedi alkotásai vagyunk, egyedi képességekkel, ajándékokkal és tehetséggel, ezért célunk a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítése színvonalas szakmai munka által.

Személyes példamutatással olyan keresztyén erkölcsi tartalmak közvetítésére, átadására törekszünk, melyek szilárd és egészséges alapot biztosítanak a gyermekek számára életük minden területén. Ilyen az egymás iránti szeretet, együttérzés, a másság tolerálása, segítőkészség, becsületesség, önzetlenség és figyelmesség.

Óvodánkban lehetőséget kívánunk teremteni arra, hogy gyermekeink gyönyörködhessenek az ajándékba kapott teremtett világ szépségeiben, megalapozva és kialakítva a teremtésvédelemmel kapcsolatos magatartásformákat.

A gyülekezettel közösen támogatni kívánjuk a hívő szülőket Istentől kapott feladatuk segítésében, a keresztelőkor tett fogadalmuk megtartásában.

A gyermekek Istenélményin keresztül a családok életének kedvező alakulásának segítői szeretnénk lenni, bízva abban, hogy ez által gyülekezetünk új tagokkal, családokkal, megtérőkkel fog gyarapodni.

"Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, és ne tiltsátok el tőlem őket, mert ilyeneké az Isten országa." /Mk 10:14

6.2. Gyermekkép

„Bizony, az Úr ajándéka a gyermek, az anyaméh gyümölcse jutalom.”

/Zsoltárok 127:3/

Óvodánkban a Krisztusi szeretetet, gondoskodást, védelmet sugározva igyekszünk boldog, kiegyensúlyozott, nyitott, önálló és az iskolát váró gyermekeket nevelni.

A Biblián nyugvó gyermekkép értelmében a gyermeket Isten ajándékának tulajdonítva igyekszünk vezetni Krisztus megismerésében, kielégítve egyénenként változó testi és lelki szükségleteit. A református óvoda felnőtt közössége a keresztyén életvitelhez hűen szolgálja Istent és neveli a rábízott gyermekeket.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés és a környezeti hatások egyaránt befolyásolják. Éppen ezért a gyermeknek életkoronként, (életkori szakaszonként) és egyénenként is változó testi, lelki szükségleteit elégítjük ki óvodánkban.

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik jól érzik magukat az intézményben, ahol a kapcsolataik a kölcsönös tiszteleten, a pozitív megerősítéseken alapulnak, melyeket a szeretet tart össze. Szeretet Isten, a felnőttek és társaik iránt.

Arra törekszünk, hogy élmény gazdag mindennapok megteremtésével olyan gyermekeket neveljünk személyes példamutatással, akiket az együttérzés, egymásra figyelés, segítőkészség, egymás elfogadása, a másik iránti szeretet jellemez. Segítjük a gyermekeket abban, hogy olyan egész életre meghatározó pozitív élményeket szerezhessenek a teremtett világgal kapcsolatban, melyek eredményeképpen kialakul érzékenységük a természet-és környezetük megóvásával, védelmével kapcsolatban.

Óvodásaink legyenek képesek az örömet és boldogságot adó hit befogadására, kreatív gondolkodásúak, aktívak, érdeklődők, tevékenykedni szeretők legyenek, kedveljék a környezet rendjét, becsüljék a munkát, ápolják a hagyományokat, tiszteljék szüleiket, és az őket körülvevő felnőtteket.

Egyet értünk a Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvényének célkitűzésével, miszerint *az intézménybe járó gyermekeket művelt, jellemes keresztyén emberekké, az egyetemes emberi értékek tisztelőivé, a magyar haza és nemzet, hűséges, áldozatkész, alkotó polgáraivá formálja, akik mindenkor készek az örökölt és jelenkori kultúra valódi értékeit befogadni, gyarapítani, közvetíteni.* Vállaljuk mindezen személyiségjegyek kibontakozásának elősegítését színvonalas és feltétel nélkül szerető neveléssel, előítélet mentességgel, hitbéli meggyőződéssel.

Valljuk, hogy az óvodának kiemelkedő jelentősége van a szeretetteljes kapcsolatokon, spontán és tervszerű hatásokon keresztül a gyermekek személyiségének formálásában.

Az elfogadó és a gyermeki megnyilvánulásokat, önálló próbálkozásokat, kiemelten a játékot és a mesét, éneket támogató légkörben alakulnak azok a tulajdonságaik, melyek az eredményes életvezetés szempontjából lényegesek.

6.3. Óvodakép

Intézményünk elsősorban azon családok számára kíván segítő kezet nyújtani gyermekeik neveléséhez, akik elfogadják értékeinket és nevelési elképzeléseinket. A gyermekek személyiségének és képességeinek fejlődését a családi neveléssel együtt szeretnénk megalapozni, ezért fontosnak tartjuk a gyermek, a szülő és az intézmény közötti kapcsolatot és kötődést. A családi nevelést óvodánk oly módon kívánja kiegészíteni, hogy annak értékeit megismerve építi be nevelési rendszerünkbe.

Óvodánk a fenntartó gyülekezet missziójához tartozik.

Olyan óvoda vagyunk;

- Ahol a keresztyén szellemben való nevelés kulcsfontosságú szerepet tölt be, ezért az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé és belső ösztönzővé.
- Melyben, tiszteletben tartjuk, hogy a gyermeket Isten elsősorban a családnak adta, érte főképpen a szülőket tette felelőssé, az óvoda pedig az ő segítő partnerük, feladatuk betöltésében. Mivel az óvodás gyermek természetes közege a család, az óvodának a családot kell mintáznia, a keresztyén óvodának pedig a keresztyén családot.
- Ahol gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkör megteremtéséről, a gyermek egyéni készségeinek,

képességeinek kibontakoztatásáról, melyek során megteremtődnek az iskolába lépés feltételei.

- Ahol az óvodáskorú gyermek fejlődését és nevelését az óvoda tárgyi környezete és sokszínű tevékenységrendszer biztosítja, melynek középpontjában a játék áll.
- Ahol a gyermek rá tud csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- Amelyik képes hordozni a hátrányos helyzetű és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket is.
- Ahol a gyermekek egyediségének, képességeinek megismerése és az arra való építkezés képezi pedagógiánk alapját, szorosan együttműködve a szülőkkel. A differenciált egyéni fejlesztésünkkel az optimális előrelépést, a tehetségek kibontakoztatását is kívánjuk szolgálni.
- Melyben az óvodai életrend nyugodt, kiszámítható ritmusával tesszük lehetővé a gyermekek számára az egészséges életmód és ahhoz kapcsolódó tevékenységek nyugodt körülményeit csakúgy, mint a sokszínű, inspiráló tapasztalatszerzést a világról.
- Ahol elengedhetetlen, hogy a dolgozók mindegyike osztozzon a keresztyén világszemléletben.

6.4. Óvodai nevelésünk alapelvei

Az óvoda a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel.

- A gyermek egyszeri, egyedi lényének felismerése és képességeinek felelősségteljes fejlesztése. Harmonikus személyiségfejlődésük elősegítésére az egyéni képességeikhez igazodó nevelési módszereket és eljárásokat alkalmazunk melyek fókuszában az életkorukra jellemző érdeklődésük felkeltése és fenntartása, a tevékeny óvodai mindennapok és önálló választások lehetősége áll.
- A családokkal való együttműködés és szükség szerint segítség, gondozás
- Érzelmileg biztonságos, nyújtó derűs légkört teremtünk, melyben természetes a gyermek alapvető szükségleteinek figyelembevétele és biztosítása, legyen az testi vagy pszichés vonatkozású. A nevelőhatásokat csakis őszinte szeretet kapcsolatra alapozzuk, amely az azonosulást, mintakövetést és kellő erőfeszítések megtételét is motiválja a gyermekekben.
- Egyszerű, a gyermekek elmélyült tevékenységét elősegítő szokásrendszert alakítunk, mely támaszt nyújt a szociális tanuláshoz, az érzelmi elköteleződéshez a helyes és értékes cselekedetek iránt.
- Az intézmény és a család együttműködésében, a kölcsönös elfogadás és segítségadás megoldásait tartjuk hatékonyak.
- Az óvodai tevékenységek sokféleségében előtérbe helyezzük a gyermekek fejlődésében megmutatkozó hátrányok enyhítését.
- Egységes pedagógiai hatások közvetítésére törekszünk az értékátadás során a módszertani sokszínűség biztosításával.
- A gyermekek – mással nem helyettesíthető – szabad játékhoz való jogát messzemenően tiszteletben tartjuk.

- Egyenlő hozzáférést biztosítunk az óvodai élet minden területén, elutasítjuk a hátrányos megkülönböztetés mindennemű megnyilvánulását.
- Segítjük a gyermeket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatózó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

6.5. Óvodai nevelésünk célja

- A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevétele, személyiségük kibontakoztatása, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének segítése. Református hitben harmonikus, sokoldalú fejlődésük elősegítése, személyiségük kibontakoztatása a szabad játék elsődlegességének érvényesítésével.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek inkluzív nevelése, képességeik differenciált fejlesztése.
- A gyermekek műveltségének életkori sajátosságaikhoz igazodó megalapozása, hogy majdan öntevékeny, kreatív és erkölcsös életvitelre legyenek képesek.
- Az egészséges életmóddal és a környezettudatossággal összefüggő magatartás megalapozása a gyermekekben.
- Átfogó célunk a keresztyén szellemű nevelés, ami által a gyermekek megismerkednek Isten szeretetével, gondoskodásával, személyes kapcsolatuk alakul Istennel, imádkozó emberré válnak.

6.6. Keresztyén szellemű nevelés

„A többi pedig a jó földbe esett, és amikor kikelt, és szárba szökken, termést hozott: egyik a harmincszorosát, másik a hatvanszorosát, sőt némelyik a százszorosát is.”

(Mk 4,8)

Az óvodai keresztyén szellemű nevelés célja, az igazság magvainak plántálása a jövő nemzedékében, valamint a gyermeki bizalom kiépítése a szerető Mennyei Édesanya felé. Mindezek által a gyermekek harmonikus lelki fejlődésének segítése és a gyermekek istenélményein keresztül a családok életének kedvező alakulása.

Az lenne jó, ha a Bibliával való találkozás a családban megtörténne, erre azonban még nem minden gyermeknél építhetünk. Gyermekeink közül kevés az, akinek első imádságát az Édesanya a kiságy mellett mondta el. Többségük az óvodában hallja ezt először.

A hitéleti nevelés tartalma azon túl, hogy áthatja a mindennapokat, konkrétan megnyilvánul a naponkénti rövid gyermekáhítatokban, étkezésekhez, pihenéshez kapcsolódó imádságokban, hitéleti foglalkozásokon, amelyeken az óvodáskorban megérthető bibliai történetekkel foglalkozunk. A heti egy hitéleti nevelést a felekezetnek megfelelő hitoktatók végzik.

A bibliai történet műfaja alapvetően más, mint a mese műfaja, ezért az életkori sajátosságokat szem előtt tartjuk. Nem az ismeretek halmozása a célunk, hanem az üzenetek belsővé válása az átélt élményeken keresztül. Két dolog meghatározó: a gyermekek életkora és a keresztyén ünnepekörök. Az óvodában a 3-7 éves korú gyermekek életkori sajátosságai behatárolják a

lehetőségeinket. Azokat a történeteket részesítjük előnyben, amelyek a korosztály adottságainak megfelelően Isten oltalmazásáról, szeretetéről, gondoskodásáról szólnak. Ez a szemlélet határozza meg az elmondásra ajánlott bibliai történeteket. A keresztyén ünnepek történetei keretet adnak együttléteinknek. A történetmondás a szóbeliségben hat. Meghatározó a beszélgetés körülménye, az a közeg, amiben elcsendesedünk, amiben Istenre figyelünk. A megszokott liturgia, a rendszeresen használt szimbólumok állandóságot, biztonságot közvetítenek a gyermekek felé. Egyben magukban hordozzák az üzenetet: most az Isten dolgairól fogunk hallani.

Összekulcsoljuk a kezünket, meghajtjuk a fejünket, hogy amíg imádkozunk, ne terelje el semmi a figyelmünket. A gyermek imádság egy-két mondat. Annak megéreztetése, hogy az Isten megszólítható. Beszélhetek hozzá, mert meghallgat.

Alapvető kritériumok a bibliai történetekkel kapcsolatban:

- Az Ige valódi üzenetétől ne térjünk el.
- Előadása gyermekszerű legyen, ne keltsen félelmet, számukra feldolgozhatatlan tartalmat és érzelmeket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeki érdeklődés, rácsodálkozás, felismerés elindítása Isten tetteire, megváltó munkájára
- Megmutatjuk a teljes Bibliát
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy elmélyülten nézegethessék a Gyermekek Bibliát, melyek közül az fogadható el számunkra, amelynek szövege hű a Szentíráshoz, s illusztrációja művészi színvonalú.
- Megismertetjük a református templomot, melyhez többször ellátogatunk
- Kihasználjuk a hit közvetítésének lehetőségeit a mindennapi élet során
- A gyermeket Istennel való kapcsolatra segítjük, a keresztyén hit érzelmi többletével, s a korosztálynak megfelelő ismeretek közvetítésével
- Imádkozunk csoportjainkért, a gyermekekért, a gyermekek családjáért.
- Jó példával igyekszünk szolgálni a gyermekek felé
- Naponkénti rövid áhítatokat tartunk (egy bibliai mondat, gondolat, ének, imádság, esetleg rövid beszélgetés).
- Imádkozunk a gyermekek közösen megtartott születés napján, illetve szervezett alkalmakkor: templomlátogatás, gyülekezeti összejöveteleken való részvétel.
- Gyakran énekelünk, mellyel a bibliai tanítás elmélyülését és esztétikai élmények erősödését segítjük
- Meglévő ismereteiket bővítjük bibliai tartalmú társasjátékokkal, kirakókkal, puzzle és memóriajátékokkal, építőjátékokkal

A „Református óvodai nevelés keretprogramja” által kidolgozott tématervet, a „Református keresztyén hittantanítás óvodai programját”, valamint Dráviczki Csaba „Báránka füzeteit használjuk módszertani segédanyagként a feladatok megvalósításához.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A tanult imádságokat önállóan mondják. Az imádság mondás életük természetes részévé válik.

- Várják a bibliai történetmondás alkalmát.
- Segítenek a történetmondás és a történet hallgatás körülményeinek a megteremtésében.
- Az ismert történetek közül szívesen báboznak, dramatizálnak, ábrázolnak számukra kedves jeleneteket.
- Ismernek a keresztyén ünnepekhez kapcsolódó verseket, énekeket.

6.7. Elvárás munkatársainkkal szemben

Olyan etikai és szakmai elvárás a kíváncsalm óvodapedagógusainktól, melyet a fenntartó egyházi testületek törvényei, szabályrendeletei, nevelőkre vonatkozó etikai kódexe is megkövetel:

„MRE 2005. évi II. tv. VII. 53.§- a alapján:” a pedagógus hivatásának gyakorlása közben és magánéletében egyházához és hazájához való hűségével, feddhetetlen életmódjával, vallásának gyakorlásával mutasson példát.” – MRE Kt VII. 48.§ alapján: „Az intézmény minden alkalmazottjának tekintet nélkül arra, hogy milyen vallású és milyen munkakörben dolgozik, figyelembe kell vennie, hogy református keresztyén közösség munkatársa, és köteles megjelenésével, megnyilatkozásaival, valamint életvitelével segíteni az ifjúság evangéliumi hit és erkölcs szerinti nevelését.”

A református intézmények számára készült „Etikai kódex” ismerete és betartása, a keresztyén életvitel folytatása, kötelezettségeink közé tartozik nevelőtestületre, igazgatóre és vezetettekre egyaránt vonatkozik. Megkívánjuk, hogy az Etikai kódexnek megfelelő magatartás – a gyermekek számára elsődlegesen érthető – nonverbális csatornákon is megnyilvánuljon. Elfogadó, problémamegoldó, pozitív, segítőkész, szeretetteljes, de nem megengedő attitűd az elvárásunk.

Az intézmény igazgatóságának lehetőséget kell teremtenie a munkatársak lelki épülésére (bibliaórák, áhítatok, istentiszteleti alkalmak), szakmai fejlődésre (továbbképzések, konferenciák).

Alapelveink:

- A gyermeket Isten ajándékának tulajdonítva vezetjük Krisztus megismerésében
- A gyermek egyszeri, egyedi lényének felismerése és képességeinek felelősségteljes fejlesztése
- Életünk mércéjének a bibliát tekintjük, melyet eszközként használunk az igazságban való neveléshez
- Istentől kért bölcsesség, Krisztusi szeretet és szolgálát
- Isten szeretetének és szándékának követeiként Isten munkatársai kívánunk lenni országa építésének, a tőle kapott talentumokkal szolgálva a kisgyermek épülésére
- Isten dicsőségét tükrözve szeretnénk élni, örömmel, szenvedélyes lelkülettel és odaszánással végezve mindent, elérve, hogy Isten gyönyörködhessen bennünk
- Krisztust követve önzetlen, együtt érző szeretettel szolgálni mindenki felé, osztozva egymás élményeiben, s a Szentlélek segítségével igazi testvéri közösséggé válni.
- A családokkal való együttműködés és szükség szerint segítség, gondozás
- Hiteles keresztyén pedagógusként megteremni a lélek gyümölcseit

„A lélek gyümölcse pedig: szeretet, öröm, békesség, türelem, szíveség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás.”

/Gal 5:22/

6.8. Pedagóguskép:

„Olyan lesz, mint a folyóvíz mellé ültetett fa, amely idejében megtermi gyümölcsét, és nem hervad el a lombja. Minden sikerül, amit tesz.” /Zsolt 1:3/

Meggyőződéssel valljuk, hogy Isten hívott el bennünket arra, hogy a Tőle kapott talentumokat hasznosítsuk a kisgyermek épülésére.

A keresztyén pedagógus:

- Feltétel nélkül szereti, és tiszteli a gyermeket, a szülőt, elfogadja a különbözőséget.
- Lelkiismeretesen készül a mindennapi tevékenységekre.
- Hisz a holtig tartó tanulásban. Tervezi a saját szakmai jövőjét, fejlődési lehetőségeit, ismereteit gyarapítja önképzés és továbbképzés során egyaránt. Szakmailag elhivatott, igyekszik megfelelni a társadalmi, oktatáspolitikai, és szervezeti elvárásoknak
- Mindig képes meglepni a gyermekeket újabbnál újabb ötleteivel, csak hogy örömet szerezzen.
- Önzetlenül ad át másoknak a tudásából, legyen az gyermek vagy munkatárs.
- Nem fárad ezerszer sem bekötni a kioldódott cipőfűzőt, megtörölni a fénylő orrocskát.
- Halk szóval is képes megtartani a gyermekek figyelmét.
- Igazi érdeklődéssel hallgatja a szülők gondjait, és aki még véletlenül sem ítél meg könnyelműen sem gyermeket, sem szülőt, sem munkatársat.
- Nem az elismerésekből méri le munkája sikerét, hanem a spontán gyermeki megnyilvánulásokból tudja, hogy jó úton halad.
- Isten dicsőségére tesz mindent.
- Imádságában egyszerű, de teljes szívvel képes együtt imádkozni, örülni, vagy bánkódni a rábízott apróságokkal.
- Képes a hibáiból is tanulni, azokat őszintén megbánva jóvátenni azt. Aki tud őszintén, és teljesen megbocsátani azoknak, akik vétenek ellene.
- Elfogadó, problémamegoldó, pozitív, segítőkész, szeretetteljes, de nem megengedő attitűd jellemzi.
- Az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követik és írásban rögzítik, a PDCA alkalmazásával tudatosan fejlesztik. A szülőt folyamatosan tájékoztatják az elért eredményekről, gyermekének fejlődéséről.
- Jó munkahelyi légkörre, hatékony munkakapcsolatra törekszik az intézmény minden partnerével.
- A gyermeki közösség aktív, tevékeny irányítója. Tudatosan alkalmazza a közösségfejlesztés változatos módszereit, élmény gazdag tevékenységek biztosításával.

6.9. Pedagógiai asszisztens kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- A gyermekekkel türelmes és szeretetteljes a kapcsolata, segíti személyiségük fejlődését.
- Tevékenyen vesz részt a gyermekek gondozási feladatainak ellátásában, szokásainak kialakításában, fejlesztésében.

- Gondoskodik a gyermekek testi épségéről, erkölcsi védelméről, a balesetek megelőzéséről.
- Magatartásával, viselkedésével és beszédkultúrájával pozitív mintát ad, értékeket közvetít.
- Aktív segítőként vesz részt a rendezvények szervezésében, lebonyolításában.

6.10 Dajka kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- Elfogad minden gyermeket és ennek megfelelően segíti személyiségük fejlődését.
- A szokásrendszer alakításában erősíti a gyermekeket személyes példaadással.
- Megfelelően, példamutatóan kommunikál a gyermekekkel és felnőttekkel egyaránt.
- Folyamatosan biztosítja az óvodai élethez szükséges megfelelő higiéniai feltételeket pontos, precíz munkavégzéssel.
- Aktívan részt vesz a rendezvények lebonyolításában.

6.11. Kíváncsi a szülőkkel szemben - Szülőkép

„Maradjanak a szívedben azok az igék, amelyeket ma parancsolok neked. Ismételd azokat fiaid előtt, és beszélj azokról, akár a házában vagy, akár úton jársz, akár lefekszel, akár fölkelsz!”
(5Mózes 6:6-7)

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermekek fejlődését, ezért természetesnek vesszük, hogy a szülők elfogadják, tisztelik az óvoda református jellegét, értékrendszerét, nevelési elveit, becsülik az intézményben dolgozók munkáját.

Szeretnénk, ha együttműködnének a gyermekek keresztyén hitben történő nevelésében, személyiségének fejlesztésében. Aktívan részt vesznek az óvodai életben, példát mutatnak gyermekeiknek a felnőttek tiszteletére, egymás szeretésére, elfogadására. Kommunikációjuk mentes az obszcén és indulatos megnyilvánulásoktól. Pozitívan viszonyulnak az egész közösséghez. Elfogadják, és betartják házi rendünket, valamint az óvoda napi rendjét. Elfogadják a pedagógustól a nevelési tanácsokat, valamint az esetleges negatív kritikákat is. Nem hátrítják teljes mértékben az óvodára gyermekük nevelését, fejlesztését. Igyekeznek megismerni gyermekük „szeretet nyelvét”, hogy minél inkább megismerhessék és betölthessék szükségleteit.

7. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

7.1. Az egészséges életmód alakítása

„Mert a maga testét soha senki nem gyűlölte, hanem táplálja és gondozza.”

(Efézus 5:29)

Óvodai nevelésünk alapvető feladata a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ami magában foglalja a gyermekek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás), természetes mozgásigényének kielégítését, a gyermekek egészségének, testi

épségének védelmét, edzését, a környezettudatos magatartás megalapozását, valamint a speciális gondozó, prevenciós, korrekciós nevelési feladatok ellátását.

Hitvallásunk szerint Isten minden létezőnek Istene, és mindenkor gondja van teremtményeire. Őrző szeretete biztosít arról, hogy minden reánk bízott gyermek fejleszthető, erősíthető.

Az egészséges életmód szokásainak alapozása egész életre kihatóan befolyásolja a gyermekek viselkedését. A gyermekeknek az óvodában napi háromszori étkezéssel biztosítjuk a kellő összetételű és elosztású tápanyagszükségletet. Az étkezésekre mindig azonos időpontokban kerül sor. Fontos szempont az étkezések kulturált megszervezése, az étkezés közbeni helyes viselkedés. A testápolási szokások rendszere a gyermekek tisztasági igényének kialakulását szolgálja. Szükségesnek tartjuk a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolását. Az óvónő-gyerek közös együttműködése során sajátítják el a gondozási műveletek technikáját és alakítjuk ki a gyermekek igényét az önálló testápolásra (haj, bőr köröm, fogápolás). Az óvodában kialakult szokásrend szerint a gyermekek akkor mehetnek WC-re amikor akarnak. Napközben többször is az óvodapedagógus segítségével öltöznek a gyermekek. Ez lehetőséget teremt a bensőséges érzelmi kapcsolat kialakulására, a gyermekek önállóságának fejlesztésére. A gyermekek mozgásigényének kielégítésére, testi képességeinek fejlesztésére spontán és szervezett lehetőségeket biztosítunk. Az udvar és a tornaterem kiválóan alkalmas arra, hogy játékidőben a csoportszobán belül és kívül is végezzenek nagymozgásos tevékenységeket a gyerekek. Ehhez az óvodapedagógus teremt meg a balesetmentes és változatos feltételeket (eszköz, balesetmentes hely, idő, ötlet).

A mindennapos mozgásra és szervezett foglalkozásra, a napi és hetirend szerint kerül sor.

A szabad levegőn történő délelőtti és délutáni mozgás, a játék mindennapi elfoglaltsága a gyermekeknek. A mozgásos játékokhoz az óvodapedagógus ad ötletet, biztatja, segíti a gyermekeket.

Az 1-es típusú diabétesszel élő óvodások számára gondoskodunk a napközbeni alapvető speciális ellátásról, elméleti és gyakorlati továbbképzésen résztvevő dolgozók által.

A diabétesszel élő és fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermek egészségének megőrzésére fokozott figyelmet fordítunk.

A szülő kötelezettsége, cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképes, fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermeke egészségügyi állapotáról és a megteendő intézkedésekről tájékoztassa az intézményt a beiratkozással egyidejűleg, vagy a diagnózis ismertté válását követően haladéktalanul, továbbá köteles gondoskodni arról, hogy az életmentő gyógyszert a gyermek mindig tartsa magánál.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek életkorának megfelelő optimális életritmus kialakítása, melyet rugalmas napirenddel valósítunk meg.
- A gyermekek komfortérzetének biztosítása folyamatos odafigyeléssel, gondozással. Elegendő időt hagyunk a testápolás, öltözködés, étkezés, önkiszolgálási tevékenységekre, hogy minden gyermek nyugodt, türelmes légkörben, saját tempójában végezhesse ezeket a tevékenységeket.
- Mindennapos mozgás biztosítása
- Az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése

- A lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazása a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztésére
- Önállóság segítése szóbeli megerősítésekkel, differenciált segítségnyújtással.
- A magas cukor-, só- és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése
- Az ételallergiás gyermekek számára speciális étrend igénylése
- A zöldségek, gyümölcsök és tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, az élelmiszerek tartósításával, befőzésével, megtermelésével, leszüretelésével, elkészítésével. A szülők bevonása közös ételkészítésbe, az egészségét programjaiban való részvételre, étkezési tanácsok adásába.
- A kulturált étkezési szokások kialakítása, a mértéktartás hangsúlyozása
- A kellő folyadékfogyasztás érdekében egész nap rendelkezésre áll a folyadék a gyermekek igényei szerint.
- Asztali áldás mondása étkezések előtt és után.
- A fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a balesetmegőrzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- Egészséges, balesetmentes környezet biztosítása. Ellenőrzés, karbantartás, hibaforrások elhárítása.
- Higiénés szokások, szabályok kialakítása magyarázattal kísért bemutatással.
- A gyermekek testi képességeinek fejlesztése.
- Biztosítjuk a lehetőségét a gyermekek edzése érdekében arra, hogy minél több idő tölthessenek a szabadban, ahol a természetes mozgásokat, mozgáselemeket hosszantartóan, kedvük szerint, egyénileg gyakorolhatják. Fedett teraszunk rossz idő esetén is optimális környezetet teremt a szabad levegőn való tartózkodáshoz.
- A szülők figyelmének felhívása az időjárásnak megfelelő, réteges öltözködés fontosságára, a komfortérzetet szolgáló kényelmes ruhák és a lábat megfelelően megtámasztó cipő használatára. Önállóság segítése az öltözködés terén.
- A gyerekek pihenéséhez, alvásához nyugodt légkör biztosítása (mese, altatódal, halk beszéd), a gyermekek alvásigényének figyelembevételével.
- téli időszakban gyógyteákkal, gyümölcs és zöldségnapokkal, illóolajakkal segítjük az egészség megőrzését.
- A rendszeresen szervezett séták és kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt is jelentenek a gyermekek számára.
- Védőnői-orvosi szűrés szervezése.
- a gyermekek saját és egymás testi épségének óvására, megóvására nevelés,
- környezettudatos magatartás alakítása a környezetszennyezés megelőzésével, a környezet védelméhez, megóvásához és a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások alakítása,
- a dajkával aktív, rendszeres együttműködés a környezet tisztántartása, és a fertőzések megelőzés érdekében,
- családi életre való felkészítés (apa-anya szerep),
- a sajátos fejlődésű gyerekek beilleszkedésének segítése, konfliktuskezelésre nevelés,

- önálló munkajellegű feladatoknál a veszélyhelyzetre való figyelemfelhívás (pl. teremrendezés).
- a vércukorszint szükség szerinti mérése, illetve szükség esetén orvosi előírás alapján inzulin beadása az erre felkészített dolgozók segítségével.
- fokozott figyelem biztosítása, az anapen injekció beadásának elsajátítása gyermekorvos által
- zajvédelem biztosítása az elektroakusztikus hangosítású rendezvényeken

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- mindennapi szükségleteiket önállóan elégítik ki,
- a kívánt tevékenységi formákhoz pozitívan viszonyulnak,
- önmaguk kiszolgálásában aktívak,
- önállóan, az aktuális és az egyéni szükségleteknek megfelelően végzik a tisztálkodással, az étkezéssel, az öltözködéssel, a pihenéssel kapcsolatos teendőiket, törekedve az egészségmegőrzésre, illetve a betegség megelőzésére, az ezekhez szükséges tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használják, óvják, helyére teszik,
- az önkiszolgáló tevékenységek a készség szintjére fejlődnek, automatizálódnak,
- igénylik a rendszeres testmozgást,
- ismeretekkel rendelkeznek az egészséges életmóddal kapcsolatban,
- kialakul az önmaguk és környezetük iránti igényesség, törekednek a környezet megóvására, védelmére,
- edzetek, mozgásuk harmonikussá, összerendezetté válik,
- egészségükkel kapcsolatban képesek a mindennapi élet alternatívái közül az „egészségesebbet” választani,
- kialakul a testképük,
- képessé válnak saját erőforrásaik hatékonyabb mozgósítására.

7.2. Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása

„Jézus így válaszolt: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és a nagy parancsolat. A második hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat.”
(Mt 22:37-39)

Alapvető feladatunk tekintjük, hogy a Krisztusi szeretetet, gondoskodást, védelmet sugározva igyekezzünk boldog, kiegyensúlyozott gyermekeket nevelni. Személyes példamutatással olyan keresztyén erkölcsi tartalmak közvetítésére, átadására törekszünk, melyek szilárd és egészséges alapot biztosítanak a gyermekek számára az életük minden területén.

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága magatartásának érzelemvezéreltsége, ezért nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván a 3 évesek óvodába fogadása. Számunkra és a szülők számára is fontos, hogy a gyermekeket óvodába lépéskor érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, derűs, gondoskodó légkör fogadja.

Az újonnan óvodába érkező gyermekek befogadása nem az első napon kezdődik, hanem már a beiratkozásnál és az azt követő családlátogatásnál. Ez jó alkalom arra, hogy természetes

körülmények között figyelhetjük meg a gyermekek otthoni megnyilvánulásait, ami hozzásegíthet bennünket a később alkalmazható megfelelő bánásmód kiválasztásához. Óvodába lépéskor saját készítésű ajándékkal köszöntjük a gyermekeket, melyen a beiratkozáskor választott óvodai jelüket láthatják viszont.

Az első perctől egyik legfontosabb feladatunknak tartjuk a jó kapcsolat kialakítását a szülőkkel, hiszen az a szülő, aki elhiszi, hogy jó helyre kerül gyermeke, így is fogja őt felkészíteni és nem gyötri büntudat az elválás miatt.

Az elfogadás sikere érdekében a szeretet pedagógiát alkalmazzuk. Az első hetekben sok simogatással, ölbeli játékokkal, énekekkel, bábokkal segítjük a kialakuló érzelmi kötődést az óvodához. A bábozás, a dramatikus elemeket tartalmazó játékok oldják a gyermekek feszültségeit és pozitív élményként hatva mélyítik érzelmeiket. Megismerésük, képességeik, érzelmeik, kötődésük mindennapi cselekvéseik, játékok és beszélgetések által történik. Ezekre alapozva valósítjuk meg egyéni fejlesztésüket, esetleges szorongásuk feloldását.

A befogadási időszak folyamatosan és fokozatosan történik. Először a bölcsődéből jövő gyermekeket fogadjuk, utána érkeznek a családból jött gyerekek, hogy őket már egy nyugodtabb, összeszokottabb csoport tudja fogadni. A szülőkkel megbeszéljük az átadás és búcsúzás körülményeit is.

A családi légkör megteremtésével elősegítjük a gyermekek társas kapcsolatainak kialakulását. Ez nagyon fontos, mert a közös élmények az óvodáskor végéig biztosítják a gyerekek együttműködését, amiben formálódik egymáshoz való viszonyuk. Ebben az örömteli élményt adó, biztonságot nyújtó, tudatosan szervezett együttléből alakul ki lassan az együttműködés, a másik felé fordulás képessége, az együttérzés, elfogadás, figyelmesség, segítőkészség. Megvalósításukkal óvodánk egyszerre segíti a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és teret enged önérvényesítő törekvéseinek is.

Mindezek megvalósításához elengedhetetlen a jól kidolgozott napirend, szokás és szabályrendszer kialakítása. A közösségben megélt örömök és a csoportban szerzett élmények gördülékennyé teszik a napot. Fontos, hogy a gyermekek tudják milyen magatartást várunk el tőlük az adott helyzetben. Ismerniük kell, hogy mi a helyes és mi a helytelen, ezek betartatásában legyünk következetesek, dicsérrettel és pozitív meg-erősítéssel motiválva. A szocializáció eredménye a gyermek magatartásában az egyezkedés, a meggyőződés, megegyezésre való törekvés. Az érzelmi elfogadásból táplálkozva alakítjuk ki a gyermekekben a közösségi együttélés alapvető normáit, mint a felelősségérzés, kötelességtudat, konfliktustűrő-és megoldó képesség. Az együttélés szabályait fokozatosan ismertetjük meg, és fogadtatjuk el velük, később bevonva őket újabb szabályok megfogalmazásába. A mindennapi mese, ének és tartalmas játék segítségével lehetővé tesszük, hogy a gyermekek élményszerűen átélhessék azokat az erkölcsi érzelmeket, melyek szocializációjuk szempontjából elengedhetetlenek, a segítőkészséget, együttérzést.

Óvodánkban segítjük a gyermekeket abban, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, hogy rácsodálkozhassanak a teremtett világ szépségeire, mindazok megbecsülésére. Átalluk alapozódhat meg a hazaszeretet, a nemzeti identitástudat, a keresztyén értékrend valamint a családhoz való kötődés.

Keresztyén óvodában az óvónő hite, elhivatottsága semmivel nem pótolható érték. Az óvodában dolgozó felnőttek-gyerekek kapcsolatában ki kell alakítani a pozitív attitűdöt a

szereteten és kötődésen alapuló együttműködést. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvoda valamennyi dolgozójától elvárt, hogy kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű legyen.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelésében igénybe vesszük a logopédus, pszichológus segítségét.

Az óvodapedagógus feladatai a szocializáció támogatásában

- szeretetet, otthonos körülményeket árasztó esztétikus környezet megteremtése,
- biztonságérzetet adó szokás-és szabályrendszer alakítása, mely lehetőséget ad a közös élmények átélésére, és az önálló elképzelések megvalósítására,
- az egészséges énkép, reális önértékelés alakulásának segítése,
- empátiás készségük és szociális érzékenységük fejlesztése,
- a gyermekek pozitív, negatív élményeinek, gondolatainak figyelmes meghallgatása, megoldási utak keresése,
- az érzelmi intelligencia fejlesztése az érzelmi kifejezőmód elmélyítésével, önkontroll alakításával, motivációs szükséglet kontrollálásával,
- az emberek különbözőségének megértéséhez, és elfogadásához szükséges beállítódásuk alakítása,
- a keresztyén értékrendnek megfelelő erkölcsi tulajdonságok alakítása, pl. becsületesség, igazmondás, a tettek reális következményeinek elfogadása, egymásra való figyelés, öröm, megbecsülés érzésének megtapasztaltatása,
- a kötődést erősítő érzelmek és kifejezőmódok erősítése, a családhoz, óvodatársaihoz, felnőttekhez, szülőföldhöz, nemzethez, természeti és épített környezethez,
- baráti kapcsolatok segítése, tiszteletben tartása,
- egymás iránti felelősségvállalás megalapozása,
- közös feladatok, közös tevékenység a családdal (játsszódelután, ünnepek),
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek beilleszkedésének segítése, szükség esetén nevelésükhöz szakemberek bevonása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- kialakul a közösség, társak iránti igényük,
- képesek betartani a közösségi élet szabályait, alkalmazkodnak a szokásokhoz,
- konfliktusaik megoldásával próbálkoznak, kompromisszum készek,
- kialakul az önérvényesítéshez és az önkifejezéshez szükséges készségek, egészséges énképük,
- a választott tevékenységben kitartók, a tevékenységet türelmesen befejezik,
- feladattudatuk kialakulóban van,
- szívesen segítenek egymásnak és a felnőtteknek,
- felelősséget éreznek egymásért és a vállalt feladatokért, kialakul önfegyelmük,
- tudják érzelmeiket kifejezni szóban, cselekedetben,
- empátiás készségük megnyilvánul,

- társas kapcsolataik, a közösségben elfoglalt helyük kialakul, elfogadják a másikat, toleránsak.

7.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés átszövi a gyermek egész óvodai tevékenységét, számos lehetőséget adva a gyermekek beszédfejlettségi szintjének felmérésére és fejlesztésére. Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. Az óvodába lépéstől kezdve építünk a gyermek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, fontosnak tartjuk a mindennapi beszélgetést és a gyermekek spontán megnyilatkozásait. A gyermekre figyelő, jó beszédpéldát adó, jól artikuláló, választékosan beszélő, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására figyelő környezet a gyermekek nyelvi fejlődését pozitívan befolyásolja. Részletesen feltárjuk a gyermekek nyelvi fejlődésének családi hátterét, jellemzőit. Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetések, mesék és az azzal kísért együttes tevékenységek fontosságára.

Ennek érdekében a szülőkkel és a logopédusokkal való együttműködés megvalósítására törekszünk, melynek eredményeként elérhető óvodáskor végére a tisztán hangzó beszéd, az olvasási zavarok megelőzése, valamint a megfelelő beszédbiztonság. Tapasztalataink azt mutatják, hogy már a legkisebbek is kedvelik, a nagyobbak pedig már igénylik a hangokkal, szavakkal való játékot. A fejlesztés módszerei, eszközei az óvodában a beszédszerveket ügyesítő, hallásdifferenciálást segítő gyakorlatok, játékos, mozgásos légző gyakorlatok, beszédhallást fejlesztő játékok, hangutánzó gyakorlatok, auditív-vizuális emlékezetet fejlesztő játékok, mondat-és szövegalkotást fejlesztő játékok, szókincsgyarapító játékok, találós kérdések képkártya, fonémákat jelölő hívóképek, bábok. Az eszközök többségét saját magunk készítjük és folyamatosan bővítjük. Az óvodáskor végére az anyanyelvi nevelés hatására a gyermekek aktív és passzív szókincse bővül, mondatszerkesztésük nyelvtanilag helyessé válik, kialakul az összefüggő beszéd és a beszédfigyelem. Személyes példánkon keresztül, illetve fejlesztőjátékok kapcsán segítjük elő a metakommunikációs eszköztár bővülését is.

Az értelmi nevelés feladatai óvodánkban a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára valamint meglévő tapasztalataira épülő változatos tevékenységek biztosítása, a gyermekek spontán és tervezetten szerzett ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, valamint az értelmi képességek fejlesztése. Mindezek érdekében segítjük a gyermekek tanulási vágyának kialakulását, gondoskodunk ösztönző környezet biztosításáról, mely elősegíti a képzelet és kreativitás fejlődését is. Olyan játékos helyzeteket, tanulási alkalmakat teremtünk, melyek a fejlettségi szintjüknek megfelelően kötik le a gyermekek érdeklődését, olyan élményszerzési lehetőségeket biztosítunk, amelyben a gyermekek: látással, tapintással, hallással, érzelmekkel és fordulatokkal, verbális és nonverbális módon első kézből szerezhetnek tapasztalatokat, s így válik a tanulás élménnyé, teljes személyiséget aktivizáló folyamattá.

Óvodánkban az ismeretek bővítéséhez szorosan hozzátartozik a Biblia üzenetének közvetítése.

Az óvodapedagógus feladatai

- a pozitív beszélő-környezet megteremtése,
- az egyéni szükségletek megfogalmazásának, kifejezésének segítése,

- a szókinccs, a kifejezőképesség fejlesztése, a nyelvtanilag helyes beszéd alakítása, beszédbátorság fejlesztése,
- a nyelvi identitás és alkotóképesség fejlesztése,
- az érzelmek felismerése és kifejezése,
- a gondolkodás fejlesztése a problémamegoldó, kreatív gondolkodás irányába,
- a minden érzékszervre ható tapasztalatszerzés, folyamatos tevékenykedtetés biztosítása,
- a gyermekek önkéntelen figyelmének, kérdéseinek, megjegyzéseinek, az őket foglalkoztató aktuális témák figyelembevételével,
- fogalmaik, képzeik gazdagítása az új tapasztalatok összekapcsolása a már meglévőkkel, az alkotóképesség és a képzelet fejlesztése,
- a műveltség megalapozása, a művészetek esztétikájának felismertetése, az esztétikai fogékonyság fejlesztése,
- az együttműködés képességének fejlesztése a közös feladatmegoldások által.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- igénylik a mindennapos mesélést, képesek követni, megérteni belsővé formálni a mondanivalóját,
- szívesen beszélnek egymással és a felnőttekkel, mondanivalójuk érzelmi árnyalására is képesek,
- végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét,
- a metakommunikációs jelzéseket megértik, maguk is alkalmazzák,
- minden szófajt használnak, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak.
- képesek az átélt események, történések, mesék, érzelmek felidézésére,
- képesek elemi következtetésekre ok- okozati összefüggések felismerésére,
- képesek megérteni az átvitt értelmet, képesek elvonatkoztatni a konkrét helyzettől,
- kialakul a testséma, a pontos térészlelés, téri tájékozódás,
- megjelenik a tudatos tervezés az eszköz kiválasztásban, az egyszerű műveletek sorrendiségének megállapításában,
- képesek előre látni tevékenységük következményét, képesek időben előre gondolkodni,
- kombinatív képességük játéktevékenységeikben megnyilvánul

8. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

„Mindennek megszabott ideje van!”

/Préd. 3:1/

Óvodánkban a gyermekek életkorának megfelelő életritmus kialakítására törekszünk. A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket. Ezek a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirendet az évszakokhoz igazodva, a gyermek egyéni szükségleteit figyelembe véve, a gyermekek fő tevékenységéből, a játékból kiindulva tervezzük meg. A rugalmas napirend lehetőséget ad az elmélyült tevékenykedésre, megfelelő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket

befejezhessék, pontosan elvégezhessek. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

Az óvoda gyermekcsoportjai részben azonos életkorúak. Nézetünk szerint ez kedvező feltételeket teremt a differenciált egyéni fejlesztéshez, a fejlettség szerinti beiskolázáshoz, a közösségi nevelés hatékonyabbá tételéhez. A gyermekek érdeklődésük, szabad választásuk szerint vesznek részt a legtöbb tevékenységben. Kivételt képeznek az életkorhoz (egyéni fejlettséghez) kötött elfoglaltságok és tanulási helyzetek. Pl.: úszás, nagymozgásos foglalkozások, egyéni fejlesztések.

A nyári élet megszervezésénél lehetőséget adunk a gyerekeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadabban élvezhessek, kötetlenebb formában biztosítunk változatos tevékenységeket, lehetőséget a fejlődésre.

A tervezés és a megvalósítás viszonya

Tervező munkánk során építünk a gyermekek előzetes tudására, élményeire, ismereteire, törekszünk tapasztalatainknak bővítésére, rendezésére, képességeik fejlesztésére. Figyelembe vesszük a nevelési területek egymásra építhetőségét, erre építve tervezzük meg az ismeretszerzés folyamatát és a hozzá kapcsolódó tevékenységeket. A komplexitás tükrében egy adott témát több oldalról közelítünk meg egy adott napon, héten belül. A tevékenységek logikus felépítését, egymásra épülését az éves tanulási szándéktervben, a tematikus tervben és az 1-2-3-4 hetes tématervekben rögzítjük, figyelembe véve a fokozatosság elvét. A megvalósítás során szem előtt tartjuk a tevékenykedtetés, a gyermekek motiválásának, aktivizálásának biztosítását. A tervezést és a témaválasztásokat befolyásolják az évszakok, egyházi ünnepek és a jeles napok, valamint a gyermekek érdeklődéséből és kíváncsiságából táplálkozó igények.

A napi-és hetirendet a gyerekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai nevelés a jóváhagyott pedagógiai programunk alapján valósul meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szerveződik, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A nevelés tervezése, dokumentumai

Az óvodai dokumentáció 2024. szeptember 1-től az **ovikréta** online felületen történik.

A programunkhoz kapcsolódó szakmai dokumentumok:

- A vezető éves pedagógiai munkaterve, mely összefűzi az egyes csoportok éves pedagógiai munkáját.
- Az óvodai program éves tervezése, az óvodapedagógusok által vezetett hivatalos csoportnaplóban történik.
- Programunk fontos eleme-jogszabály szerint- az óvodás gyermekek fejlődésének folyamatosan nyomon követése. A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza

- a gyermek anamnéziséét,
- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,

- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatát,
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

Az ovikréta csoportnapló tartalma

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, kinyomtatott, papíralapú dokumentum esetén az óvodaigazgató aláírását, az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

A csoportnapló tartalmazza

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődei ellátásban részesültek
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban,
- nevelési éven belüli időszakonként
  - a nevelési feladatokat,
  - a szervezési feladatokat,
  - a tervezett programokat és azok időpontjait,
  - a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit,
  - az értékeléseket,
  - a hivatalos csoportlátogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását, a látogatás szempontrendszerét, az eredményt,
  - a feljegyzést a csoport életéről.

Az óvoda ajánlott napirendje

6.30 -7.00	Játék, egyéb szabadon választott tevékenység az ügyeletes csoportban
7.00-12.00	Érkezés, gyermekek fogadása Játék , szabadon választott tevékenységek, képességfejlesztések, Folyamatos tízórai, Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek , (vers-mese, ének-zene, énekes játékok, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatok, mozgás,) Reggeli áhítat/Csendes percek - hitéletre nevelés 10-25 perces együttlét Testápolási teendők , előkészületek a tízóraihoz, mindennapos frissítő torna, Játék , egyéb tevékenységek a szabadban

12.00-15.00	Testápolási teendők, ebéd, mesehallgatás , pihenés
15.00-17.00	Folyamatos ébredés, testápolási teendők, előkészületek az étkezéshez, uzsonna Játék, szabadon választott tevékenységek , egyéni képességfejlesztések, hazabocsátás
17.00-17.30	Játék , egyéb szabadon választott tevékenység az összevont ügyeletes csoportban

HETIREND

Szeptember hó 01. naptól – május 31.ig

Kötelező tevékenységek:	Szabadon választható tevékenységek: a hét minden napján a gyermekek spontán érdeklődése alapján, vagy az óvodapedagógus kezdeményezésére
Mozgás (heti egy alkalommal)	Szabad játék
Mindennapos mozgás (azokon a napokon, amikor más mozgásos tevékenység nincs)	Verselés, mesélés
Munka jellegű tevékenységek	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
Hitéleti nevelés heti egy alkalommal hitoktató irányításával	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
	A külső világ tevékeny megismerése

Június 01. – Augusztus 31.-ig

Kötelező tevékenységek	Szabadon választott tevékenységek
Mindennapos mozgás	Szabad játék
Munka jellegű tevékenységek	Verselés, mesélés
	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka jellegű tevékenységek

	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
	Munka jellegű tevékenységek

9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

9.1. Játék

A gyerekkor ön-és világmegértésének egyik pillére a játék, mely az óvodai nevelés leghatékonyabb, legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége. A játék a gyermek önmegvalósítása, lelkiállapotának, érzelmeinek, vágyainak önkifejezése. A játék szabadon választott, külső céltól független, melyet örömezés kísér, és amelyben legsokoldalúbban és legtipikusabban mutatkozik meg a gyermek önkifejezése és környezethez való viszonya.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékba tagolja. Így válnak kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé a mozgásos játékok, a szerepjátékok, az építő, konstruáló játékok, a szabályjátékok, a dramatizálás és a bábozás, de a gyakorló játék létjogosultságát is tiszteletben tartjuk. Nem választhatók szét egymástól; - a játék folyamata, módja teljes egész. Pedagógiailag egyaránt értékesnek tartjuk a magányos, páros, kisebb vagy nagyobb csoportokban zajló játékot.

Fontosnak tartjuk, hogy minél több teret adjunk az élmények, tapasztalatok feldolgozására a szabad játékban. Az óvodás gyermek, amennyiben biztonságban van, nem érzi veszélyben magát, nem akadályoztatott, nyitott a felfedezésre, a próbálkozásra, a szociális kapcsolatokra. Ezt igyekszünk segíteni az otthonos környezet megteremtésével, a napi tevékenységek rendszerességével, a közösségi élet szokásainak betartásával és a játék feltételeinek megteremtésével (tevékenység lehetősége, hely, idő, eszközök, élmények)

A csoportszobát kuckósan rendezzük be, mert gyermekeinknek körül kerített kis világra, védettségre, meghittsége van szükségük. Egyszerű, áttekinthető és elkülönülésre alkalmas belső teret alakítunk ki, melyet kis paravánok, polcok a gyermekek méretéhez igazodó bútorok tagolnak. Jó minőségű, főként természetes anyagú, esztétikus, a gyermeki képzelet szabad áramlását ösztönző anyagokat, játékszereket biztosítunk.

Az érzelmi biztonság kielégítésére szeretetteljes légkör biztosításával, elfogadó magatartásunkkal, a szociális kapcsolatok elősegítésével törekszünk. A játék során a gyermek kiemeli a számára fontos részleteket, izgalmas mozzanatokot, pótolhatja, kiegészítheti azokat. Ezáltal fejlődik emlékezete, képzelete, és eközben tájékozódhatunk érzelmi, értelmi állapotáról, fejlődéséről.

Célunk játszani szerető, társaikkal együttműködni képes, gazdag élményvilággal rendelkező gyermekek nevelése. A gyermekek szocializációjának elősegítése önmaga, társai és a környező valóság játékban történő megismerése által.

Feladatunk:

- Megteremteni a játékhoz szükséges feltételeket, a szabad, nyugodt játék lehetőségeit, a barátságos környezetet és csoportléggör. A szabad játék túlsúlyának és folyamatosságának érvényesüléséhez szükséges feltételek biztosítása.
- a gyermekek szabad képzettársításának, problémahelyzetek önálló megoldásának támogatása,
- Ötletekkel, a spontán helyzetek kihasználásával segíteni a gyermekeket a játék szabad választásában.
- Kielégíteni a gyermekek tevékenységi és utánzási vágyát, önmegvalósulási törekvéseit.
- Szabad teret biztosítani a gyakori ismételtetésekre, próbálkozásokra, kísérletezgetésekre.
- A játék zavartalanságának biztosítása az esetleges konfliktusok feloldásával.
- A gyermeki fantázia kibontakozását segítő játékok, játékformák, játéksituációk feltételeinek biztosítása, (anyagok, használati tárgyak, képek, eszközök, játékszerek), szenzitív játékok készítése újrahasznosítással
- udvaron egyéb lehetőségek kihasználása mellett a mozgásos játékok kezdeményezése,

A tevékenység tartalma:

A játék szabadsága a gyakorlatunkban úgy valósul meg, hogy a gyermek maga választhatja meg, hogy mit, mivel, hogyan, hol, meddig, és kivel játszik. Ha akár játékeszközt, akár játéktevékenységet kínálunk, a gyermek szabad akaratából dönt amellett, vagy ellene.

Attitűdünk a játék során támogató, segítő (irányító helyett). Toleráns nevelői magatartásunkkal, a játékban betöltött segítő szándékú aktív részvételünkkel igyekszünk a játékra hatni. Igény szerint együtt játszunk.

Arra törekszünk, hogy a gyermek minden játéktevékenységben átélje az önmegvalósítással járó örömezt, amit a játék feltételeinek biztosításával, a játéktevékenységek kínálatával, a gazdag élmények biztosításával, a szemlélődés, az elmélyedés, a próbálkozás lehetőségével, a kíváncsiság, a tudásvágy felkeltésével, az érdeklődés kielégítésével, az alkotó tevékenység lehetőségének biztosításával, és a nyugodt, ösztönző, elismerő, elfogadó légkör biztosításával teremtünk meg.

Tudatos jelenlétünkkel biztosítjuk az élményteli, elmélyült játék kibontakozását. Mindezt úgy valósítjuk meg, hogy utánozható mintát adunk, majd amikor már a szabad játékfolyamat kialakult, bevonható társakká válunk, illetve segítünk, kezdeményezünk, ha a játékfolyamat elakad.

A gyermekek által kezdeményezett játékokat tiszteletben tartjuk.

Az óvodai játék színtere, helye a csoportszoba, a tornaterem, a terasz és óvodánk udvara. Arra törekszünk, hogy megteremtsük, és folyamatosan biztosítsuk a feltételeket, amelyek mellett a gyermekek nyugodtan játszhatnak.

Az udvar tág teret biztosít a gyermekeknek mozgásos játékok játszására. Ilyenek a népi játékok, mozgásos játékok, közlekedési játékok, ügyességi és sportjátékok. Az időjárás függvényében segítjük az udvari szerepjáték kibontakozását is. A szabadban történő mozgásos játékhoz szükséges eszközöket folyamatosan bővítjük.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek óvodáskor végére képesek több napon keresztül tartó folyamatos együttjátszásra, szívesen, önállóan kezdeményeznek játékot, megszervezik a tevékenységet
- Képesek szabályokat betartani, önállóan szabályjátékot vezetni és új szabályokat kitalálni.
- Barkácsolás során kiegészítő játékeszközöket készítenek, amit felhasználnak további játékaikban.
- Egyéni ötleteiket meg tudják valósítani az építés során.
- Kialakul az együttjátszás igénye, jó társas kapcsolatok jönnek létre, ahol egymás játékára figyelnek.
- A szerepjáték során képesek szerepet vállalni, megosztani, arról lemondani.
- A játék során olyan tulajdonságok, magatartásformák alakulnak ki, amelyek meghatározzák a gyermek személyiségének további fejlődését.
- Tartós társkapcsolatok alakulnak a gyermeki önkifejezés megvalósulása során.
- A kialakult konfliktusok megoldására ismernek megoldási módokat.

9.2.Munka jellegű tevékenységek

*„Fogta az Úr Isten az embert és elhelyezte az Éden kertjében, hogy művelje és őrizze azt.”
(1.Móz. 2,15)*

Keresztyén szellemiségű óvodánkban a munkatevékenységek végzésével célunk a szolgáló élet alapjainak lerakása. Az életre való felkészítésnek fontos lehetősége. A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve, egyéni képességüknek megfelelő feladatokat adva segítjük, hogy a másokért végzett tevékenységben örömet találjanak. A szépen megterített asztal, az állatok, növények gondozása, a kerti munka során termelt zöldségek, gyümölcsök közös elfogyasztása megerősítik abban, hogy a legnagyobb öröm a másokért végzett munka, s az, ha önzetlenül teszi mindezt.

A gyermekek mindennapi tevékenységének része a munka jellegű tevékenység, amely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenységek.

Általa a gyermekek egyre több információ és tapasztalat birtokába jutnak az őket körülvevő világról. A gyermek, munka jellegű tevékenysége közben tapasztalja meg, hogy környezete folyamatosan alakítható, változtatható, célszerűbbé tehető.

Miközben önmagát ellátja, alakul szociális magatartása, társas kapcsolatai, a tárgyak, térbeli viszonyok, cselekvések megnevezésével gyarapodik szókincse, fejlődik mozgása, észlelése, önállósága, figyelme, kötelességtudata. Ezáltal előkészíti az iskolai tanulást. Arra törekszünk, hogy a gyermekek sok mindent kipróbálhassanak, ami az életkori sajátosságaiknak megfelel.

A szeretett felnőttel közösen végzett munkatevékenységek örömmel, büszkeséggel töltik el a gyermekeket, legtöbbször nem is az eredmény motiválja őket, hanem az együttes élmény. A környezet rendbetételében, udvar szépítésében, a babakonyha kitakarításában és számtalan más helyzetben felfedezik az esztétikumot, hatással van rájuk az erőfeszítés öröme.

Utánozzák a családban és az óvodában interiorizált mintát, valójában játszanak munkavégzés közben. Lehetőség nyílik mindezek közben a beszélgetésekre, megfigyelésre, szókincsük bővítésére, éneklésre, mondókázásra, mókázásra. Megbízuk a gyermekeket kisebb-nagyobb alkalmi feladatokkal, élvezik, ha sikeresek (pl. üzenet továbbítása). Bevonjuk őket környezetük ápolásába, növények öntözésébe, seprésbe, tevékenységek utáni asztaltörlésbe, kisállatok gondozásába pl. madáretetés.

A munka jellegű tevékenységekben segítő társunk lehet a szülő, nagyszülő is: munkahelyük, kertjük, üzletük megismertetésével, az óvodai javító munkák gyerekek közötti végzésével, a régi kézműves mesterségek bemutatásával.

A leggyakoribb munkafajták:

- A játékban megjelenő, a szükségleteiket kielégítő munkák, melyeket a gyermekek önként vállalnak
- Az óvodai életet végigkísérő önkiszolgáló munka, mely fejleszti az önállóságot, kitartást, feladattudatot.
- Környezetünk rendszeres ápolása, gondozása
- Önként vállalt és kisebb csoportokban is végezhető alkalmi megbízások, melyek a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Célok

- legyen a munkatevékenység pozitív élmény, sikerélmény forrása,
- alakuljanak ki cselekvő tapasztalás útján a munkavégzéshez szükséges szokások, attitűd, jártasságok és készségek,
- segítse elő a közösséghez, környezethez fűződő pozitív viszony kialakulását, annak megóvását, védelmét,
- legyenek képesek saját és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megszervezésüknél figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét, szociokulturális háttérét.
- A munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, kezdetben egyenként bemutatva, gyakoroltatva, amit egyre önállóbban végezzenek. A terhelést lassan növeljük.
- A gyermekek munkáját mindig az adott gyermek fejlettségétől függően értékeljük reálisan, konkrétan és folyamatosan.
- Engedjük, hogy a gyermek „munkájában” örömét lelje, kiteljesedhessen.
- Megfelelő munkaeszközöket biztosítunk
- Elegendő munkalehetőséget, vagyis amit csak tud, a gyermek végezze
- Differenciált segítségnyújtást alkalmazunk
- Felhívjuk a gyermekek figyelmét a balesetveszély elkerülésére, a munkaeszközök helyes használatára, higiéniai szabályok betartására.
- Megfelelő hely: a munkaeszközöket a gyermekek számára hozzáférhető helyen tartjuk
- Felelőst csak akkor választunk, ha a csoport életét szervezettebbé, gördülékenyebbé tehetjük általa.

- A gyermeket hibázás esetén nem marasztaljuk el, hiszen célunk, hogy fejlődjön önállósága, önbizalma.
- Szeretnénk elérni, hogy a gyermek bizalommal kérjen segítséget, amikor egyedül nem boldogul.
- A munkafeladat mindig jutalom, kitüntetés és soha sem büntetés
- Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek megbecsülje mások (felnőttek, gyerekek) munkáját, érzékelje, hogy mindaz, ami őket körülveszi, valaki munkájának az eredménye, végső soron Isten ajándéka, gondviselése.
- Személyes példamutatás
- Környezettudatos magatartásra, környezetvédelemre nevelés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Kialakulnak a munkavégzés, munkaszervezés képességének alapjai, kitartók, felelősségvállalók, önértékelésük fejlett.
- Az önkiszolgáló tevékenységet teljes önállósággal végzik.
- Bonyolultabb feladatot is szívesen végeznek, örülnek a kihívásnak
- Környezetük rendjére, ezen belül saját felszerelésükre, annak rendezettségére figyelnek.
- Alkalmoszerű feladatokat szívesen vállalnak, azok elvégzésében önállóak.
- Képes alkalmazkodni társaihoz, segítőkész.
- Naposságot szívesen vállalnak, az ezzel járó feladatokat önállóan, igényesen végzik. - A környezetükben lévő növényeket óvják, az állatok gondozására, emberi gondoskodásra való rászorultságát átérzik, életkoruknak megfelelően végzik.
- Ismerik a munkaeszközök használatának módját, a legcélszerűbb munkafogásokat,
- Kialakulnak a tevékenység által megkívánt baleset-megelőző szokások, vigyáznak saját és egymás testi épségére,
- Érzik, tudják, hogy tevékenységüknek hatása van környezetükre,
- Értékelik és megbecsülik önmaguk és mások munkáját.

9.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

„Én, az Úr, vagyok a te Istened, arra tanítalak, ami javadra válik, azon az úton vezetlek, amelyen járnod kell.”
(Ézsaiás 48:17)

A gyermeket Isten ajándékának tekintjük, s úgy fogadjuk, ahogyan az ajándékozó adta. Fontos feladatunk, hogy megismerjük egyéni adottságait, képességeit, lehetőségeit, korlátait, s ezek birtokában fejlesszük, tapasztalatait bővítsük, rendszerezzük. Isten igéjének igazságait közvetítve felkeltsük érdeklődését, hogy még többet akarjon megtudni belőle. A kíváncsiság, a felfedezés, a gyermek cselekvő aktivitása, a sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás teszi érdeklődővé, nyitottá, probléma érzékennyé, kreatívvá a gyermeket.

Óvodánkban a tanulás nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem folyamatos, amit az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben valósítunk meg, melyek során építünk a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. Az érzelmi biztonság folyamatosan

kielégíthető a feltételek megteremtésével, a lehetőségek biztosításával, a vágyak kielégítésével, a sokféle tevékenység kínálásával és azokból kedvük szerint való választhatósággal.

Mivel az óvodai tanulás a játék motivációs bázisára épül, a játéktevékenységet tekintjük a tanulás legfontosabb eszközének. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, ezért a tanulást is komplex módon valósítjuk meg. A témák kiválasztásánál elsődleges szempont a gyerekek érdeklődése, előzetes tapasztalatuk, tudásuk. A tevékenységeket probléma-centrikusság, és egy-egy igazgató szempont megléte jellemzi. Arra van szükség, hogy maguk fedezzék fel a „csodákat” környezetük valóságából, mert erre éreznek belső késztetést. A játék magával hozza a problémákat, az új élethelyzeteket. Ezek megismerését és megoldását tapasztalataik, emlékképeik, gondolkodásuk, nemegyszer fantáziájuk segíti, közben tanulnak is. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus a gyermekek tanulási képességeinek alakulását követi, személyre szabott pozitív értékeléssel segíti. A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik elemzéséből kiindulva segítjük tovább a megismerési folyamatot és az egyéni fejlődésüket.

Olyan önálló felfedezésre, alkotásra képes gyermekeket igyekszünk nevelni, akik szívesen vállalnak erőfeszítéseket a megoldás érdekében, törekszenek tévedéseik kijavítására, a kihívások iránt motiváltak, kíváncsiság jellemzi őket és magabiztosság.

Ennek érdekében arra törekszünk, hogy a gyermekek szabadon alkothassanak, kísérletezhessenek, kérdéseikre választ kapjanak, véleményüket kifejezhessék, sikerélményhez juthassanak, hibázhassanak, segítséget kérhessenek, átélhessék az alkotás örömét, és hogy a világot megértsék.

A családokkal való együttműködésnek, a tanulási folyamatban való esetenkénti részvételüknek és a folyamatos visszacsatolásnak nagy jelentőséget tulajdonítunk pl. érdekes hobbik, népszokások, mesterségek bemutatása, művészeti előadások.

Célunk:

- olyan tanulási tevékenységet, **motivált állapotot létrehozni**, amelyben a külső késztetések a gyermek belső késztetéseivel találkozik. Ismerjék meg a gyermekek az „én is tudom, én is tudhatom” érzését.

A tanulás lehetséges formái

- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás.
- A spontán, játékos tapasztalatszerzés.
- Gyakorlati problémamegoldás.
- Játékos, cselekvéses tanulás
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett cselekvésből kiinduló, felfedezettő megértésen és tevékenységen alapuló fejlesztés.
- Az óvodapedagógus által szervezett tevékenységek során megvalósuló tanulás.

Az óvodapedagógusok feladata

- Elfogadó, megerősítő légkört teremtünk, amelyben a gyermekek önkéntelen figyelmére, érzelmi beállítottságára, utánzási kedvére támaszkodva irányítjuk a tapasztalatszerzést. Ebben a derűs légkörben a gyermekek kérdéseit, elbeszéléseit figyelembe véve építjük fel a tanulás folyamatát.

- A szervezett és spontán tanuláshoz szükséges támogató környezet megteremtése pl. élményt nyújtó játék, és egyéb tevékenységek közötti váltás lehetősége, gazdag tárgy környezet; változatos helyszín, a tanulást segítők köre.
- A különböző képességek fejlesztéséhez a minden érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, a felfedezés lehetőségének megteremtése, a kreatív megközelítésre inspirálás.
- A gyermeki megnyilatkozások lehetőséget adnak a gyermeki gondolkodás, nyelvi kifejező készségük, érzelmeik megismerésére.
- Az egyéni sajátosságokhoz mért fejlődést figyelembe véve differenciált feladatok adásával serkentjük a gyermekeket újabb tevékenységre.
- Probléma szituációkat teremtünk, mellyel ösztönözzük a gyermekeket megoldások keresésére, miközben átélhetik a felfedezés örömét.
- Olyan helyzeteket idézünk elő, amelynek során önállóságra tesznek szert.
- Gondoskodunk arról, hogy a gyermekek óvodai tanulását mindvégig a játékosság jellemezze.
- Közös feladatok megoldásával próbálunk hatni a társas kapcsolatok fejlődésére. A problémák együttes megoldása, az egymásnak való segítségadás jó irányba befolyásolja az ismeretszerzés és a megismerő képességek magasabb szintre jutását.
- Ebben az együttműködő kapcsolatban újfajta magatartásmódok, viselkedési szokások, tulajdonságok jelennek meg. Ilyen a közösségben zajló, de elsősorban a tanulási folyamatban kialakuló, a tanuláshoz szükséges beállítódás és feladattudat, aminek megléte elengedhetetlenül szükséges az iskolai tanuláshoz.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek örömmel és önként vesznek részt a tanulási tevékenységben.
- Képesé válnak a környező világ pontos, valóság-hű felfogásához, megértéséhez, mellyel ismereteik megalapozottá válnak.
- Kialakul a figyelem összpontosítás képessége, megjelenik a problémamegoldó, kreatív gondolkodás.
- Felismerik az ok- okozati összefüggéseket.
- Képesek rövid ideig tartó szándékos figyelemre.
- Megkülönböztetik a környezet mennyiségi, formai, színbeli eltéréseit, matematikai fogalmakat.
- Kialakulnak jártasságaik, készségeik, melynek révén az érzelmileg motivált cselekvés szintjéről eljutnak a fogalmi gondolkodásig, amely képessé teszi őket az iskolai tanulásra.

9.4. A külső világ tevékeny megismerése

„És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó.” //1. Mózes 1:31/

Az óvoda kötetlen világa ideális a természet minél teljesebb, aktív módon történő megismerésére, az első hiteles és élményszerű ismeretek begyűjtésére, az egész életre meghatározó pozitív élmények megszerzésére. A fenntartható életvezetés alapjainak

megismertetésével érzékenyíteni szeretnénk a jövő nemzedékét a természet-és környezete szeretetére, megóvására, védelmére, valamint az ember és környezete közti összhang visszaállítására. Ennek a környezetük iránt felelősséget érző nevelésnek az alapjait kívánjuk lerakni óvodánkban, rávilágítva arra, hogy a világ Isten teremtménye, melyre kötelességünk vigyázni. A természetszeretetre és védelemre való nevelést lakóhelyünk élővilágának, a helyi értékek megismertetésével kezdjük. A rácsodálkozást követi a természet megszerettetése, majd az érte való cselekvés gyakorlása.

Fontosnak tartjuk, hogy óvodánk pedagógusai ismerjék a környezetükben található természeti értékeket, melyeket tudatosan használjanak az egyének és a közösség formálására.

Célok:

- A gyermek aktivitása és érdeklődése során olyan tapasztalati lehetőségek biztosítása, melyek révén a gyermekeink gyönyörködhetnek az ajándékba kapott teremtett világ szépségeiben, ezáltal kialakul pozitív érzelmi viszonyuk a természethez, az emberi alkotásokhoz, megtanulják az értékek védelmét, megőrzését.
- A gyermek természetében benne van a nyitottság, amely fogékonnyá teszi őt a világ csodái iránt, segítve a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodásban, tájékozódásban.
- A szülőföld szeretetére nevelés keretében igyekszünk elérni, hogy a gyermekek a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, valamint a tárgyi kultúra értékein keresztül ismerkedjenek meg az őket körülvevő világgal.
- A gyermekeket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyerekek igényeihez, ötleteihez igazodva. Életünk tele van matematikai tartalommal. Csupán annyi a dolgunk, hogy mindezeket észrevegyük, rácsodálkozzunk a problémára és megoldjuk az éppen aktuális tevékenységnek megfelelően. Ennek érdekében fejlesztő játékokat készítünk.
- Alakuljon bennük a természet, az élet tisztelete, az élőlények iránti szeretet, kímélet.
- Fogalmazzák meg a környezetről szerzett tapasztalataikat az adott beszédhelyzethez alkalmazkodva.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Minél több időt és alkalmat teremtsen a természettel való találkozásra, spontán és szervezett tapasztalatszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak kialakítására.
- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, pozitív viszony kialakítása a problémás helyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása
- Szimulációs és szenzitív játékok játszása, melyekkel csökkenthetjük az óvodás gyermekek hátrányos helyzetét a társadalmi beilleszkedés terén.
- Változatos, egészséges étkezés elfogadtatása.
- Példát és követendő mintát mutatni az energiatakarékosságra, az ésszerű fogyasztásra, az erőforrások felhasználására.

- Új, innovatív együttműködési formák kialakítása a szülők bevonásával, aktív részvételükkel az óvoda mindennapjaiba, mely erősíti a közös gondolkodást, együttnevelést.
- Segíteni a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését
- A megismerési folyamat megszervezése tevékenységközpontú, játékos formában, minél több érzékszervet működtetve.
- Az évszakok változásának érzékelésével, az ünnepek, a népi megfigyelések, a készülőds örömeinek megéreztetése.
- Ok-okozati összefüggések felfedeztetése
- Minél több problémahelyzet teremtése, aktivizálva a gyermekeket a logikus gondolkodásra.
- Megismertetni a gyerekekkel a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez tartozás élményét.
- Szép környezet kialakítása gyermekek számára, ebbe a formáló munkába életkornak megfelelően bevonva őket.
- Az óvodai környezet biztonságosságának biztosítása.
- Madárbarát kert kialakítása, madáretetők, madárodúk kihelyezése. A nagy üvegfelületekre madárriasztó matricák kihelyezése
- A nem kívánatos viselkedés megakadályozása, különösen az állatok bántalmazása, szemetelés, vízpazarlás.

A tevékenység tartalma

Óvodánkban élve a helyi környezet adta lehetőségekkel sokféle módon tudjuk közel hozni a gyermekekhez az őket körülvevő világot. Ilyenek az élményszerző séták az óvoda környékén, a partnerkapcsolatok kibővítésével a nevelés színhelyének kiterjesztése kirándulások alkalmával: erdő, állatkert, Natura 2000-es területek, Nemzeti parkok, erdei óvoda, iskola, múzeum, népi kézművesek, gyümölcsszüret, családi állattartók megismerése, madárgyűrés, téli vadetetés.

Az óvodai udvar, kert növényeinek, állatainak megismerése veteményeskert gondozásával, fa-, bokor-, virágültetéssel, sziklakert építésével, kerti munkákkal valósul meg. Gyermekeinknek lehetősége van madarakat etetni, itatni, nagyítóval bogarakat megfigyelni, gereblyézni, locsolni. Tapasztalatot szerezhetnek a komposztálással, valamint a szelektív hulladékgyűjtéssel kapcsolatban. A csoportszobában gyakorolhatják a dísznövények, virágok gondozását, a természetsarok évszakonkénti rendszerezését, lapozgathatnak természetvédelmi magazinokat, könyveket, természetfilmeket nézhetnek, kísérleteket végezhetnek, homok és víz terepasztalon tevékenykedhetnek, szenzitív játékokkal játszhatnak, sőt maguk is részt vesznek a játékkészítésben. Természetes anyagokból és újrahasznosítás révén is készülnek játékok. A természetben található javak megtermelése és feldolgozása, valamint a hagyományok átörökítése a családok bevonásával történik, mint például a befőzés, tájjellegű ételek elkészítése, lekvár főzés, gyümölcsaszalás, egészséges ételek készítése az óvoda udvarán. Bekapcsolódunk a fenntartó gyülekezet életébe, részt veszünk a családi napokon, egyházi ünnepeken. Megünnepeljük a Teremtés napját, szeptember utolsó hetében, valamint a zöld jeles

napokat: Állatok világnapja (október 4), Víz világnapja (március 21), Föld világnapja (április 22), Madarak és Fák napja (május 10).

A logikus gondolkodás alapozásában fontos szerepe van a csoportosításnak, a halmazokkal végzett feladatoknak. Lényeges ezen kívül a térbeli viszonyok ismerete, az irányok, mennyiségek összemérése, a relációk, az azonosságok, különbségek felismerése, ritmikus soralkotások, számlálás, sorszámnevek gyakorlása, geometriai tapasztalatszerzések, bontás, pótlás játékos cselekvéseken keresztül.

Sokat beszélgetünk, a gyermekek élményeit, mondanivalóját elsődlegesnek tekintjük. A kötöttségektől mentes gondolkodást és a beszédkezdő támogatását fontosnak tartjuk. Fontosak vagyunk egymásnak, így segítjük elő, hogy a gyermekek önálló véleményt alkothassanak környezetükről, a szépségről, különlegességről.

Az emberek és a természet világváltozásával való ismerkedésünk során élünk az információs és kommunikációs technika eszközeinek használatával is. IKT eszközöket minden esetben az óvodás korú gyermek életkori sajátosságaihoz, kíváncsiságukat figyelembe véve és megfelelő mérték mentén haladva alkalmazzuk, elsődlegesen az óvodapedagógusi munka felkészülő, tervező szakaszában, pl. CD lejátszó, fényképezőgép, internet, laptop, projektor.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Életmódjában, szokásaiban és viselkedésmódjában megjelenik a környezetre való érzékenység
- Felismeri és tiszteli a természeti értékeket
- Családjáról, önmagukról, lakóhelyükről megbízható tudásuk van
- Tudatában van az élő és élettelen környezeti tényezők közötti alapvető összefüggéseknek
- Ismeri a víz, levegő és az élőlények közötti kapcsolatot
- Ismerete van a közlekedés környezetbarát módjairól
- Tudatában van a szelektív hulladékgyűjtés lehetőségéről
- Ismeri a hulladék másodnyersanyagként való használatát
- Közvetlen környezetét ismeri, biztonságosan tájékozódik benne.
- Be tud mutatkozni, a személyéhez kötődő adatait ismeri.
- Ismeri a környezetében élő állatokat, növényeket, a róluk való gondoskodást.
- Tudja, hogy a világ szépségeit, ebben a saját életét is, a Teremtő Istennek köszönheti.
- Életkorának megfelelően kialakult fogalomkörrel rendelkeznek az emberek, állatok, növények világáról.
- A környezetükben lévő matematikai összefüggéseket felismeri, matematikai fogalmai alapszinten kialakulnak.
- Ismeri lakóhelye nevezetességeit, művészeti alkotásait.
- Ismeri a gyülekezeti élet hagyományait, szokásait.
- Kialakul igénye az esztétikus környezet megóvására.

9.5. Verselés, mesélés

„A mese a felnőtt szívből jövő ajándéka.” /Bruno Bettelheim/

Az óvodáskorú gyermekek mindennapi tevékenységét átszövi a játék és a mese állandó jelenléte. Mindkettő lehetőséget ad a világ befogadásának gyermeki módjára. A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás a kisgyermek egészséges lelki fejlődésének egyik legfőbb segítője. A mese és a vers örömforrás, esztétikai- és társas élmény. Segíti a kulturális értékeket élvező, értékelő felnőtté válás, valamint a keresztyén erkölcs motiválta cselekvések érzelmi megalapozását.

Napjainkban a mesélés meghitt pillanatai ritkulnak, és úgy tűnik, hogy a 3-6 évesek nagy része kizárólag intézményes keretek között hall olyan mesét, népmesét, amit élő szóban mondanak vagy olvasnak neki. Ezért nagyon fontosnak tartjuk óvodánkban a mindennapi mesélést, verselés, mely az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfontosabb eszköze, a későbbi olvasóvá nevelés alapja. Különösen alkalmas a gyermekek világképének kialakítására, szorongásainak feloldására, vagyis a lelki egészségvédelem kiváló eszköze.

Az óvodás korú gyermek a mese és vers hallgatása során magába szívja az irodalmi alkotás nyelvét, amely gazdagítja szókincsét, kifejezőképességét, nyelvtanilag helyes beszédét, fejleszti az ön- és csoportmegismerést, a kreativitást, az önkifejezést, a saját vágyak, szükségletek kielégítésének késleltetését, vagyis a várakozásra való képességet, a jó és rossz megkülönböztetésének képességét. Minden történet mögött meghatározott érzelmi töltet áll, mint pl. öröm, bánat, csalódottság, büszkeség, önbecsülés, féltékenység, harag, megbocsájtás stb. A többször hallott jó mesék, különös hangulatú versek, gyakran végigjátszott mondókás játékok, drámajátékok, bábszínházi élmények életre szóló benyomást tesznek a gyerekekre. A mozgásokkal összekapcsolt versek, mondókák hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Népünk bölcsességét kikristályosodott formában hordozó népmeséink szemléletes magyarázatot adnak a világ egészéről, az emberi természetről. Ápolják a transzcendenshez igazgató utat, hiszen az átélés szintjén a mese és a hit közös lényege az, hogy mindkettő kísérlet önmagunk elhelyezésére a világmindenségben.

Cél:

- Megszerettetni a gyerekekkel a verset, mesét.
- Az irodalmi művek segítségével fejlődjön érzelmi, értelmi, etikai világuk, belső képalkotásuk.
- A mese által a gyerekek ismerjék meg képi és konkrét formában, a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, lehetséges és megfelelő viselkedésformáit.
- A dramatikus játékok segítségével oldani a gyerekek gátlásait, indulatait egy vidám, közös játék során.
- Alakuljanak ki az irodalmi élmény befogadásával kapcsolatos szokások.

Az óvodapedagógus feladata:

- A csoportba járó gyerekek személyiségének és érzelmi világának megismerése.
- a bábok, kellékek, paraván egész nap a gyermekek rendelkezésére állnak.
- Az óvodapedagógus feladata a mesék az életben való eligazodáshoz szükséges üzeneteinek átadása.
- A mindennapos mesélés helyének, szokásának kialakítása, biztonságot adó légkör megteremtése, ahol a gyermek bátran kezdeményezi a beszélgetést, verselést, mesélést.
- A versmondás során a ritmus és a hangzás legyen az elsődleges élmény, amelyet a gyerekeknek nyújtunk.
- A szabad önkifejezés lehetőségének biztosítása az általuk kitalált mesék, versek meghallgatásával.
- Érzelmi intelligencia fejlesztése: önbecsülés, küzdőképesség, mások elfogadása, megerősítő visszajelzések, kihívások és konfliktushelyzetek megoldása által
- Feladatunk megismertetni a gyerekekkel a népi hagyományokat, a keresztyén irodalmat, kultúrát (életkori sajátosságok figyelembevételével), a klasszikus és modern írók, költők irodalmi alkotásait.
- A helyes légzéstechnika fejlesztése a mozgás és az irodalmi nevelés kapcsolata során.
- Az elalvás előtti mesélés, verselés nyugalmának, meghittségének megteremtése.
- Hiteles keresztyén pedagógusként igényesen beszélünk, fejlesztjük a gyermek kifejező hanghordozását, változatos szókincsét, az érzelmeket megjelenítő viselkedését
- Megemlékezés a népmese napjára minden februárban, 2 héten keresztül. A szülőket és nagyszülőket bevonása a mesélésbe.
- Színházlátogatás, bábelőadások biztosítása mesebérlet vásárlásával, előadók meghívásával.
- Egyházi ünnepek alkalmával a Palánta Bábmissziós csoport meghívása
- A csoport életkori sajátosságainak és az esztétikai igényességnek megfelelő könyvgyűjtemény napi használata.
- Bábok varrása, beszerzése
- Pozitív példa nyújtása a mesekönyvek használatában és a gyermekeket is a könyvek megóvására ösztönözzük
- A szülők szemléletének formálása, beszélve a mese jótékony hatásáról, ajánlásokat téve művekre, könyvekre

A tevékenység tartalma:

Nevelésünk során építünk a gyermekek spontán kíváncsiságára, külső és belső aktivitásukra, amelyet családi légkörben valósítunk meg állandó hely és tárgyi feltételek biztosításával. A mesélés szőnyegen, körben ülve, mesekezdő mondókéval, mesegyertya meggyújtásával történik. A mese elmondása minden esetben fejből történik, nem a szöveghűségre, hanem inkább a tartalomhűségre törekszünk, közben folyamatos szemkontaktust tartva a gyerekekkel. Mesélés után legtöbbször drámajátékokat kezdeményezünk a sokoldalú fejlesztés eszközeként,

hiszen együttműködésre nevel, hatékonyan formálódik magatartásuk, megtanulnak odafigyelni egymásra.

Az irodalmi anyag kiválasztásának szempontjai a gyerekek életkora, az adott csoport összetétele, a nevelési célokhoz kapcsolódó témakör, az érzelmi érintettség és az aktuális Bibliai történet üzenete. A 3-7 éves korú gyermek életkori sajátosságaihoz igazodó népmesékből, népköltészeti alkotásokból, magyar költők verseiből elbeszéléseiből, amelyek által megismerhetjük néphagyományainkat, kultúránkat, a magyarság történeteit feldolgozó alkotásokból, klasszikus és keresztyén irodalmi művekből válogatunk. Ünnepek alkalmával a Biblia üzenetét tolmácsoló verseket választunk.

A fejlődés várható eredményei:

- szívesen hallgatják és igénylik a verseket, meséket
- képesek türelmesen végighallgatni a mesét, verset
- a mese vers hallgatásához kapcsolódó szokások megszilárdulnak
- Az érthető, kifejező, hatékony beszédkészség alapjai kialakulnak
- szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak, mondanak önállóan verset, mesét
- képesek saját mese, történet kitalálására, az elkezdett történetet befejezik
- a mesékben előforduló kifejezéseket beépítik aktív szókincsükbe
- Jól kommunikálnak, a metakommunikatív jelzéseket használják.
- rajzaikat és kézműves tevékenységeiket is ösztönzik irodalmi élményeik
- képesek azonosulni az irodalmi művek szereplőivel
- esztétikai érzékük formálódik, érzékelik a szavak szépségét, humorát.
- A dramatizálásban az eszközöket önállóan használják, a szerepeket felosztják
- maguk között, dramatikus játékokat játszanak.
- ismerik a könyv használatát, értékét, szívesen nézegetik
- meg tudják különböztetni a bibliai történeteket a meséktől
- színházlátogatás alkalmával kulturáltan viselkednek

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk *A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja* módszertani ajánlásait.

9.6. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„Szolgáljatok az Úrnak örömmel, vigadozva járuljatok színe elé.”

Zsolt. 100,2

A zenei anyanyelv az óvodás korú gyerekek legbensőbb megnyilvánulása, az érzelmek hordozója, a képzelet előidézője, a kreativitás megnyilvánulási lehetősége. Magában hordozza a környezet hangjainak megfigyelését, az ölbéli játékokat, a népi gyermekdalokat. Az éneklés, az énekes játékok felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik.

Az énekes népi gyermekjátékok sokaságával alapozzuk meg a zenei anyanyelvet. A kisgyermek hallása, ritmusérzéke a rendszeres játék és éneklés hatására spontán fejlődik.

Néphagyományaink őrzése mellett a Kodály alkotta módszer folyamatosan megújulva, megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az éneklésre, zenélésre vagy körjátékok játszására napközben bármikor adódhat lehetőség, ezért az óvodapedagógus mindig készen áll egy-egy helyzet kihasználására. Támogatja, bátorítja a gyermekek próbálkozásait a maguk által kitalált, esetleg halandzsa szöveggel megformált alkotásokra.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, a hitélethez, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint egyházi ünnepekhez fűződik.

A református óvodai nevelés óriási lehetősége, hogy a bibliai történetek megismertetésére a református zenei anyanyelvet is felhasználhatjuk.

Fontos, hogy a református óvoda keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot. Ennek lehetősége az áhítatokon kívül az éneklésben rejlik.

Célok

- legyen örömforrás a közös éneklés, a közös játék, a zene és a gyermektánc,
- fejlődjön zenei ízlésük, mozgáskultúrájuk,
- alakuljon zenei képességük, kreativitásuk,
- magyar népzenei kultúránk sajátos ritmus-és dallamvilágának elültetése a gyermekekben.

Feladatok

- a népi játékaink, dalaink élményszerű közvetítése, zenei ízlésformálás és a zenei anyanyelv megalapozása (népzene, népdal, népszokások, népi hangszerek),
- a dallam, a ritmus és a mozgás szépségének, a közös éneklés örömeinek megéreztetése;
- a zenei alkotókedv felébresztése, támogatása,
- zenei képességek és készségek fejlesztése utánzás és játékos gyakorlás útján,
- igényes zenei kultúrát képviselő népi gyermekdalok, dalos játékok, mondókák, ölbeli játékok, népdalok, kortárs művészeti alkotások válogatása,
- önismeretük, önállóságuk, önfegyelmük fejlesztése az egyéni képességek megismerésével és a szerepvállalás segítségével,
- érzelmi, esztétikai élmények nyújtása az igényes zenehallgatással.
- az óvodapedagógus énekeljen gyakran a gyerekeknek olyan zsoltárokat, dicséreteket, amelyek nem szán elsajátításra, de szövegüknél és dallamuknál fogva mégis magával ragadók.

Fontos, hogy a református óvodánk keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot. A keresztyén ember számára az egyházi ének egyúttal olyan imádság, amely Istent magasztalja. Egy adott tevékenységi formához hozzákapcsolhatunk egy-egy éneket és kihasználhatjuk azok rendszeres visszatéréséből adódó lehetőségét

- áhítatra hívó és áhítatból kiigazgató énekkel,
- imádság előtti és utáni énekkel,
- étkezés előtti és utáni ének,
- elalvás előtti énekkel,
- név-, vagy születésnap megünneplése áldást kívánó énekkel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- szívesen, örömmel, gátlások nélkül énekelnek, használják az ütőhangszereket,
- maguk is kitalálnak, alkotnak dallamokat, szövegeket, táncmozdulatokat,
- képesek az egyszerű szerkezetű és ritmusú mondókák, dalok egyenletes lüktetését, ritmusát hangoztatni, különböző mozgásokkal, játékos utánzásokkal, tapssal, járással kifejezni,
- tudnak harmonikus, szép mozgással kíséni különböző mondókákat, dalokat, változatos térformákat alakítani az óvodapedagógus segítségével,
- ismerik szűkebb és tágabb környezetük hangjelenségeit, képesek hallás után megkülönböztetni azokat,
- felismerik a hallott dalok dinamika, hangerő és hangmagasság szerinti különbségeit,
- az ismert dalokat felismerik dúdolásról, hangszerről jellegzetes részletei alapján,
- mozgásuk esztétikus, kifejező.

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk *A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja* módszertani ajánlásait.

9.7. Mozgás

„Csak légy igen bátor és erős...”

Józsúé 1,7

A 3-7 éves gyermekekre jellemző a nagyfokú motorikusság. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről. Fejlődési sajátosságuk, hogy szeretnek mozogni, játékaik nagy része is mozgásos játék. A mozgásos cselekvések révén fejlődnek a természetes mozgásformák, és vele azok a pszichikus funkciók is, amelyek a kognitív és szociális képességek fejlődése szempontjából elengedhetetlenek. A mozgás elősegíti a gyermeki szervezet egészséges fejlődését, növeli teherbíró és ellenállóképességét.

Fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában, kiegészíti az egészséges életmódra nevelés hatását.

A mozgás, mint a gyermekek egyik fő tevékenységi formája a nagy mozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magában foglal.

A mozgás nemcsak a tevékenységforma keretein belül valósul meg, hanem az egész napi gyermeki tevékenységbe szervesen illeszkedik. Sokszínű, és örömteli, érzelmi biztonságban zajló mozgásformákat, játékokat kínálunk fel.

Az ugrás, ugrándozás, futás, járás, bújás, egyensúlyozás, a labdával való ügyeskedés, az állatok, mesealakok mozdulatainak utánzása, egy sor olyan hagyományos népi és testnevelési játék nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonság-erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlása.

A szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket kiegészítik az óvodapedagógus által irányított mozgástevékenységek. Ezek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére, mint pl.- pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás.

Ha az időjárás engedi, sokat tartózkodunk a szabadban és ott játszunk, mozgunk, tornázunk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

Célok

- alakuljon ki a gyermekek játékos mozgáshoz való pozitív viszonya, szívesen, örömmel vegyenek részt a szabad és kötött tevékenységekben,
- fejlődjenek testi képességeik, alakuljanak mozgásbeli jártasságaik, készségeik, képességeik,
- fejlődjön önismeretük, önállóságuk, együttműködési képességük.

Feladatok

- változatos testmozgások beépítése az óvodai tevékenységekbe,
- a mozgáshoz való pozitív viszony megalapozása sikerélmény biztosításával, helyi adottságok kihasználásával,
- a mindennapi játékos egészségfejlesztő testmozgás megszervezése,
- mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészség alakítása spontán szabadjáték keretében, illetve irányított mozgástevékenység során
- a nagymozgások fejlesztése (járás, futás, ugrás, mászás, kúszás, csúszás) változatos játékokban, körülmények között, kézi szerek és különböző tornaszerek alkalmazásával,
- a mozgás által az értelmi és testi képességek fejlesztése, testkép, testséma alakítása,
- a kitartás és a szabálytudat erősítése,
- a gyermekek ösztönzése képességeik kipróbálására,
- a baleseti lehetőségek kiküszöbölése, erre a gyermekek figyelmének ráirányítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Igénylik, és szívesen végzik a mindennapi, játékos mozgást, kitartók benne,
- szeressenek mozogni, legyenek kitartók a mozgásos játékokban,
- tudnak néhány mozgásos játékot (futó-, fogó-, labdajáték) irányítás nélkül is játszani,
- tudnak térben tájékozódni, ismerik az irányokat,
- önfegyelmük, figyelmük, önbizalmuk megerősödik, képesek a szabályok betartására,
- testi képességeik életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelően fejlettek,
- tudnak a mozgásos játékokban, feladatokban társaikhoz alkalmazkodni.

9.8. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermekek megtanulják észrevenni az Isten által teremtett természet szépségeit, az ember és a természet harmóniájának esztétikáját, az emberi alkotások értékét.

Gyermekkorban az érzéki megismerése a főszerep, főként képekben fogja fel a világot a kisgyermek. Rendszerint hároméves kora körül rájön, hogy az így kialakult képzetek kivetíthetők. A környezet képi megismerése a személyiségfejlődés fontos eszköze, ezért úgy szervezzük az életterületet, hogy a vizuális élmények hatni tudjanak rájuk.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos szerepet kap mindennapjainkban. Maga a tevékenység –s ennek öröme– a fontos, valamint az igény az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, ahol előtérbe kerül a természet, a világ megismerésében a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezése, a tér, forma, szín egységében. Az óvodai oldott légkörben előtérbe kerül a gyermek alkotó-befogató képességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásának az esztétikumra való érzékenységének alakítása. Az egész nap folyamán rendelkezésükre áll a lehetőség, hogy meg tudják formálni elképzeléseiket, próbálkozásokat tehetnek mindenféle érdekes anyag megmunkálásával, vágással, tépéssel, gyúrással, fűzéssel, ragasztással, nyomat hagyással stb.

Lehetőségük nyílik a művészeti ágak megismerésére, kézműves-technikák kipróbálására, kézműves-sarkok kialakítására.

Az ábrázoló tevékenység legfőbb feltétele, hogy minél több alkalmat adjunk az élményszerzésre. Ez nem csupán abból áll, hogy kirándulni megyünk, bibliai történeteket mondunk, mesélünk, hanem főként abból, hogy figyelmüket ráirányítjuk a jelenségekre.

A közös játékkészítés során, valóban megtapasztalhatják, hogy mi rejlik az anyagokban, hogyan kel életre a rongy, a csuhé, kóré, hogyan lehet fonalból tarisznyát szőni, fonni, csomózni, száraz terményekből állatseregletet készíteni. Mindenféle eszközzel szívesen dolgozunk, krétával, festékkel, agyaggal, papírral, fonallal, gyapjúval, terménnyel, fával, kővel, homokkal, vízzel játszunk. Ábrázolni, kézimunkázni játékidőben, gyermeki, vagy óvodapedagógusi kezdeményezésre is lehetséges.

Az elkészítés folyamata is játék, s az elkészült tárgy, kép, kézimunka játékszer lesz, lehet valamelyik ügyességi vagy szimbolikus játékban. Az eredményt nem minősítjük. Az elkészített munka érték. Szívesen díszítjük vele a csoportszobát, valamint az öltözői falitáblát, hogy a szülők is gyönyörködhesseken benne. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A csoportszobában rendelkezésükre áll kisszekrény, polc, ahol a barkácsoláshoz szükséges eszközöket, anyagokat, felszereléseket tároljuk.

Célok

- legyen természetes örömforrás számukra a vizuális manipuláció és önkifejezés,
- fejlődjön finommotorikájuk, eszközhasználatuk és s koordinációs képességük,
- fedezzék fel környezetük szépségét, formagazdagságát,
- fantáziájuk segítségével tudják kifejezni érzelmeiket, elképzeléseiket, emlékképeiket,
- örömmel vegyenek részt a csoportot díszítő tárgyak, képek elkészítésében, ünnepi alkalmak előtt a teremdíszítésben,
- játékuhoz elképzeléseik, igényeik szerint tudjanak kiegészítő eszközt, díszletet készíteni.

Feladatok

- a gyermeki vizuális tapasztalatszerzés biztosítása,
- nyugodt, biztonságos feltételek, alkotó légkör megteremtése,
- változatos technikák, anyagok, eszközök biztosítása és használatának megismertetése,
- az esztétikai érzék fejlesztése és ízlésformálás,
- a gyermekek tervezhető alkotó, alakító tevékenységének differenciált fejlesztése,
- a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások kialakítása,
- a gyermekek biztatása, dicsérete, bátorítása útmutatás adása, ahol kell segítségnyújtás,
- kreatív megoldások támogatása,
- műalkotásokkal, népi ábrázoló eszközökkel, anyagokkal, technikákkal, motívumokkal való ismerkedés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakulnak a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások,
- Képesek a gazdag színhasználatra, és változatos formák alkalmazására
- Ismernek és önállóan tudnak különböző technikákat alkalmazni egyszerű játékok, kellékek készítésénél,
- Képesek az alkotás örömeinek átélésére egyéni és csoportos formában,
- Képesek a vizuális önkifejezésre,
- Életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelő mértékben kialakul finommotorikájuk, szem – kéz, kéz – kéz koordinációjuk,
- Kialakul a síkban és térben való tájékozódás képessége.

10. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI

Az óvoda pedagógiai programja

A program az Óvodai nevelés országos alapprogramjára és a Református óvodai nevelés keretprogramjára épül. Nyilvános dokumentum: elérhető nyomtatott formában az intézményben, elektronikusan az intézmény honlapján.

Az óvodai csoportnapló (az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál).

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- összesített adatokat a fiúk és lányok számáról, ezen belül megadva a három év alatti, a három–négyéves, a négy–öt éves, az öt–hatéves a hat–hét éves gyerekek számát, a sajátos
- nevelést igénylő gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó heti rendet napi bontásban,

- nevelési éven belüli időszakonként a nevelési feladatokat, a szervezési feladatokat (egészséges életmód alakítása, egészségnevelési feladatok, játék, közösségi nevelés feladatai, munka jellegű tevékenységek),
- a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat az alábbi bontásban
  - ~ verselés, mesélés,
  - ~ ének, zene, énekes játék, gyermektánc,
  - ~ rajzolás, festés, mintázás, kézi munka,
  - ~ mozgás,
  - ~ a külső világ tevékeny megismerése, a környezeti nevelés feladatai.
- az értékeléseket, a hivatalos látogatásokat (a látogatás célja, időpontja, a látogató neve és beosztása), a gyermekek egyéni lapját.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

A gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

Tartalmazza:

- ~ a gyermek anamnézisének,
- ~ a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- ~ a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- ~ amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatát,
- ~ a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- ~ a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

A mindennapi tevékenységekben zajló óvodapedagógusi megfigyelések a gyermekek természetes életének zavarása nélkül adnak alkalmat mozgásos, értelmi és szociális képességeik, egyéni fejlődési ütemük megismerésére. Kiegészülnek e megfigyelések a gyermeki produktumok elemzésével, családlátogatások, szülővel folytatott megbeszélések tapasztalataival is.

Hangsúlyozzuk, hogy a megfigyelések hosszabb időt ölelnek fel, valóságosabb képet adva az egyenetlen, megtorpanásokkal, majd erőteljesebb ugrásokkal jellemezhető gyermekkori személyiségfejlődésről. A fejlődésben megmutatkozó sajátosságok értelmezése mindig holisztikusan történik, és figyelembe veszi az ok-okozati együttthatókat.

A nevelőmunka tervezése, elemzése, értékelése, az egészségesen fejlődő gyermekekről szerzett ismereteknek, előrehaladásuk mértékének megfigyelése, írásos dokumentálása minden óvodapedagógus kötelessége.

Az óvodapedagógusok feladata fél évente tájékoztatni a szülőket gyermekük aktuális fejlettségi állapotáról, fejlődési üteméről, az esetleges problémákról. A gyermekek aktuális

cselekvéseit, magatartását, létrehozott alkotásaikat, feladatmegoldásukat a pozitívumok előtérbe helyezésével, konkrétan értékeli.

11. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

Az egészség-, és környezeti nevelés óvodás korban kiemelt jelentőségű.

- Mintakövetés által, biztonságot, egészséges életfeltételeket, személyiségfejlesztő tevékenységeket, és napirendet biztosító közegben valósul meg.
- A gyermekek egyéni különbözőségét tiszteletben tartó, személyre szóló gondoskodást, nevelést jelent, melynek **tevékenységformái:**
  - ~ **a szabad játék,**
  - ~ **az egészséges életmódot alakító cselekvések gyakorlása,**
  - ~ **mindennapos mozgásfejlesztő tevékenységek,**
  - ~ **a környezettel harmóniát teremtő spontán tapasztalások.**
- Az óvodás gyermekekhez érzelmvilágához közelálló formában, kutató, felfedező, gyönyörködő szemlélettel közelítünk a természeti környezethez, növényekhez és állatokhoz, ami érzelmi kötődést teremt, természetessé válik számukra azok védelme és tisztelete.
- Az óvoda építészeti, tárgyi kialakítása, működése környezettudatosságot tükröz, kiemelten figyelmet kap az anyagok újra hasznosítási lehetősége, takarékos felhasználása, a környező élővilág és épített környezet védelme, a használati tárgyak, eszközök minősége és biztonságossága.
- A másság elfogadása természetes módon valósul meg nevelési rendszerünkben, erre neveljük gyermekeinket. Az óvoda elfogadó, bátorító miliójével pozitív életszemléletet közvetítünk, ahol természetes a fejlődésbe vetett hit csakúgy, mint a személyes tulajdonságok értékének elismerése.
- Valljuk, hogy a gyermekek pozitív énképének, önismeretének alakításával a világra nyitott, öntevékeny, önmagáért és a közösségért felelősséget vállaló gyermekek nevelünk.
- A gyermekek testi épsége, egészségük megőrzése valamennyi óvodai dolgozó cselekedeteit, magatartását, attitűdjét meghatározza. A gyermekek érthető formában, játékosan, rendszeresen gyakorolhatják a veszélyhelyzetek elkerülését, és az egészségmegőrző tevékenységeket pl. tisztálkodás, orrfújás, egészséges ételek fogyasztása, testápolás, pihenés, mozgásos tevékenységek.
- A szülők számára egészségmegőrző, környezetvédő programok, rendezvények, előadások nyílt napok formájában közvetítjük mindezen elveket és tartalmakat.

12. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmód követelménye és esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi

méltóságához. Ezért az egyenlő hozzáférés megteremtése, a gyermeki jogok biztosítása elengedhetetlen.

Célok

- a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása,
- a nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek biztosítása.

Intézkedések

- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitvatartás kialakítása.
- Felvételi kérelmek elbírálásának kiemelt szempontja az esélyegyenlőség.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás (olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlását).
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, a többi gyermek érdekeinek figyelembevételével, és érzelmeik tiszteletben tartásával.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, okok feltárása.
- Intézményi kapacitások fejlesztése, szemlélet, látókör bővítése.
- Pedagógus módszertani kultúrájának megújítása, korszerű, kultúraazonos pedagógiai eljárások konfliktuskezelési technikák elsajátítása.
- A továbbképzések kiválasztásánál az egyéni bánásmódot, differenciált nevelést – helyezzük előtérbe (az integrációs programokat, formákat, módszereket terjesztjük).
- A belső kommunikáció hatékonyságának biztosítása.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatásokhoz.
- Egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása, egyéni fejlesztési terv alapján – esetmegbeszélések.
- Anyagi támogatás biztosítása (fenntartói, alapítványi, pályázati).
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, megszervezése, gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása.
- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok szervezése.
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása).
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzügyi hozzájárulások fedezetének hiányában).
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:
  - ~ gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása),

- ~ védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás),
- ~ szakszolgálatok (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása),
- ~ civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés).
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzése).

13. A GYERMEKVÉDELEMSEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

A gyermekvédelmi munka, védelem minden gyermekre kortól, nemtől, vallástól, származástól független odafigyelést, gondoskodást jelent.

A gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődése a saját családjában történő nevelés során valósul meg. Ha ezt a folyamatot valamilyen gátló tényező befolyásolja, akkor az intézmény feladata ezt a helyzetet felismerni, és a gyermek fejlődését elősegítő megoldásokat megkeresni.

A gyermekek, fejlődésében, életében bekövetkezett változásokat az óvodapedagógusok fedezhetik fel leghamarabb, az ő szerepük meghatározó.

A gyermek szocializációjának legfontosabb feltétele, hogy tartós személyes szeretetkapcsolatban, azaz pozitív személyes kapcsolatban éljen közvetlen környezete tagjaival. Ez a kötődés teremti meg a gyermek számára a biztonságot, védelmet, tevékenységre készítést, a keresztyén minta elfogadását. A szeretetteljes kötődés színterei a család, a vele összefüggő felnőtt és kortárs csoportok, a felnőttek, és a kultúrában fellelhető értékek szereplői (mesék, bibliai történetek).

Célja

- a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és veszélyeztettség kialakulásának megelőzése,
- az óvodába beíratott és járó gyermekek problémáinak korai felismerése, kezelése,
- a gyermek hátrányos helyzetének, veszélyeztettség kialakulásának megakadályozása, csökkentése, hogy hátrányos helyzetbe tartósan ne kerüljön, vagy hátrányos helyzetükből ne válják veszélyeztetetté.

Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai

- biztosítani a gyermeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni,
- az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket segíteni,
- a családok, minél átfogóbb megismerése,
- rendszeres tájékozódás a szülőktől a problémákról, változásokról, eredményekről,

- a problémák, a hátrányos helyzet okozta tünetek, okok felismerése, és ha szükséges, ehhez szakember segítségének igénylése,
- a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervkészítés, és annak megvalósítása,
- az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködés,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részvétel, a szűrővizsgálatok szükség szerinti javaslása,
- a rendszeres óvodlátogatást figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése az illetékesek felé,
- a szülőkkal való együttműködő kapcsolat kialakítása,
- jó kapcsolat kiépítése a helyi gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó pedagógusok között,
- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre,
- nyilvántartja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket- feljegyzi a nyilvántartásába a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét,
- az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységének segítése,
- a nevelési év elején tájékoztatja a szülőket, a gyermekvédelmi tevékenységről, arról, hogy probléma esetén, milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel,
- helyi szintű szakmai rendezvényeken való részvétel,
- évente egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal,
- munkájáról félévenként beszámol a nevelőtestületi értekezleten,
- amennyiben előfordul, folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait,
- elősegíti az óvodapedagógusok munkáját. szükség esetén családlátogatást végez a csoport óvodapedagógusaival,
- tájékoztatót tart a lehetséges eljárásokról, módszerekről, szakmai fórumok alkalmairól,
- javaslatokat tesz a különböző segélyezési formákra, segít a környezettanulmányok elkészítésében,
- a gyermekvédelmi munkát segítő partnerkapcsolatok folyamatos ápolása,
- az óvodán kívüli társ és segítő intézményekkel történő rendszeres együttműködés.

Az igazgató gyermekvédelmi feladatai:

- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai felvételének biztosítása,
- a problémák, tünetek felismerése,
- szakember, szakszolgálati segítség igénylése,
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése,
- a támogatások biztosítása, a támogatáshoz jutás segítése,
- a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszer szakembereivel való kapcsolattartás, együttműködés,

- a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változások figyelemmel kísérése.

14. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A szülőkkel való közvetlen kapcsolat kialakításával oldjuk fel a szorongásaikat, így rövid idő után őszintén feltárják az előttük álló nehézségeket. Igyekszünk a gyermek személyét szem előtt tartva, a számára legjobb megoldást megkeresni, melyet a szülővel együtt valósítunk meg.

Célok

- mintaadás a felnőttek és gyermektársak részéről,
- egyéni bánásmód alkalmazásával a hátrányok enyhítése,
- előítéletek kezelése.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeink

- a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, bizalmi kapcsolat kialakítás a gyermekkel,
- a megszokott cselekvések, mindennapi események, a rendszeresen használt szimbólumok, melyek az állandóság, biztonság, elfogadottság érzését közvetítik a gyermekek felé,
- az egyéni problémák hatékony kezelése, intervenciós gyakorlat alkalmazása,
- partnerkapcsolatok fenntartása a szülőkkel, munkánkat segítő szakemberekkel, intézményekkel,
- differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása,
- a játék személyiségfejlesztő hatásának kihasználása a gyermekek önismeretének, képének, kommunikációjának, társas viszonyulásainak fejlesztése,
- mozgásfejlesztés a testi képességek, akarat tulajdonságok, sikerorientáltság elősegítésére,
- környezettudatosságra, helyes életvezetésre, egészségmegőrzésre nevelés az óvodai tevékenységek rendszerében (ld. „Óvodai élet tevékenységformái” fejezetben),
- tehetségazonosítás és fejlesztés a művészetek eszközével,
- népi kultúránk megismertetése, érzelmi kötődés alakítása,
- népmeséink, Bibliai történeteink nevelő hatású, önerősítő példáján keresztül, erkölcsi érzelmek, és magatartás orientálása,
- közös rendezvények, délutánok szervezése a szülők számára,
- tájékoztató, felvilágosító, prevenciós programok szervezése,
- beiskolázási tennivalók elvégzése, a szülők rendszeres tájékoztatása,
- természetben nyújtott segítség (ruha, élelmezés, könyv...),
- szabadidős programok biztosítás a gyermekek számára,
- pszichés segítségnyújtás – nevelési tanácsok,

- tanulást segítő korszerű módszerek alkalmazása (szituációs játékok, kooperatív technikák, báb, projektmódszer),
- fejlesztést segítő eszközök beszerzése,
- konfliktusmegoldó technikák alkalmazása.

15. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodában

kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,

c) tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló,

Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, fejlesztése

„sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd” (Nkt. 4.§ 25.)

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során. Az átlagtól eltérően fejlődő és ép fejlődésvonalú gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt.

Óvodánkban vállaljuk az enyhe értelmi fogyatékos gyermek, beszéd fogyatékos gyermek, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermek és autizmus spektrumzavarral élő gyermekek integrált nevelését (csoportonként 1 fő), speciális igényeinek figyelembevételét, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítését, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtését. Az autizmussal élő gyermekek óvodai fejlesztéséhez autizmus területén speciálisan képzett gyógypedagógus szakember szükséges, akivel szoros kapcsolattartásra törekszünk. A Református EGYMI-vel történő együttműködési megállapodás kapcsán megbízási szerződéssel alkalmazott gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, logopédus és gyermekpszichológus a gyermek számára meghatározott heti óraszámban jelenik meg az intézményben. Ők segíti a pedagógusokat az elsődleges fejlesztési irányok kijelölésében, a mindennapi, egyénre szabott fejlesztési feladatok megtervezésében, értékelésükben nyújtanak segítséget.

Célok

- váljon természetessé a gyermekközösségben jelenlétük,
- alakuljon ki biztonságérzetük, stabil helyük környezetükben,
- valósuljon meg a gyermekek szakvéleményben kijelölt képessége területeinek fejlesztése,
- jussanak hozzá az egyéni képességeket figyelembe vevő legeredményesebb speciális fejlesztéshez a számukra megfelelő területen,
- a sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres, kudarctól mentes iskolai pályafutás kezdése érdekében.

Feladatok:

- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humánerőforrás,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadása, megismerése, befogadása,
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása az SNI-s gyermekek kapcsolataiban,
- az intézményben dolgozók pozitív attitűdje legyen modell értékű, mert az a gyermekek szemléletének is irányadója,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, a Református Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézménnyel EGYMI (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a rehabilitáció sikeressége érdekében,
- korszerű pedagógiai módszerek és tanulásszervezési eljárások megismerése, alkalmazása (projekt-módszer, drámapedagógia),
- az egyéni bánásmód jelenléte az egész nap folyamán,
- elvárásaink is igazodjanak a gyermek fejlődési üteméhez,
- erősségeik feltérképezése, azok felhasználása a kompenzáció érdekében,
- pozitív tulajdonságok, tehetség kiemelése, támogatása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- rendelkeznek olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutnak fejlődésük optimális szintjére.

Feladataink:

- A szülővel, gyógypedagógussal való folyamatos együttműködés
- Az óvodai fejlesztés minden esetben egyéni fejlesztési terv alapján történik. A felmérések fókuszában a szociális adaptáció színvonala, a spontán kommunikációs szint, és a kognitív képességek állnak.
- Az egyes gyermeknek megfelelő, egyéni motivációs rendszer létrehozása.

- Vizuálisan segített kommunikáció kialakítása, pl. vizualizált instrukció, folyamatábra, számítógépes megjelenítés
- Törekszünk a mindennapi életben használt tárgyak, eszközök alkalmazására. Igyekszünk olyan játékokat, eszközöket beszerezni, melyek használati módja ránézésre is jól érthető, mint például a Montessori eszközök.
- A fejlesztésben és a viselkedésproblémák kezelésében alapvető a kognitív viselkedésterápiás módszerek alkalmazása.
- Az óvodai fejlesztés során a sérülés-specifikus szociális, kommunikációs és kognitív fejlesztés áthatja az óvodában eltöltött idő minden percét.

Nagy odafigyelést igényelnek a **sajátos nevelési igényű gyermekek**, akik számára a fejlődés lehetőségét integráltan próbáljuk biztosítani, a törvény által kötelezően előírt gyógypedagógus szakember irányításával. Az Oktatási Hivatal honlapján megtalálható „A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve” szerint megfogalmazottak alapján próbáljuk nevelőmunkánkat tervezni a Református EGYMI szakembereivel együttműködve.

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

- A sajátos nevelési igényű gyermekeket az óvodában, a fejlesztés ne terhelje túl, minden tevékenységbe cselekvően, aktívan, érdeklődéssel, önállóságának megfelelően vehessen, vegyen részt.
- folyamatosan készítjük fel az óvodai életre- a szülő bevonásával- s az esetleges akadályok, nehézség leküzdésére.
- Elfogadó környezetet biztosítunk, az érintett szülőkkel való megerősítésükre irányuló kapcsolat, a csoportba járó gyermekek szüleinek elégséges tájékoztatása komplex feladattá tétele.
- A szakemberekkel való folyamatosan konzultáció alapján fejlesztésük a számukra legmegfelelőbb területeken, leghatékonyabban, differenciálással való megvalósítása, amelyek az óvodapedagógusok kompetenciájába tartoznak.
- A gyermek állapotából fakadó szükséglet meghatározás
- az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert (pl. autisták esetén képkártyás rendszerrel való tájékozódás)
- Lehetőség szerint pedagógiai asszisztens biztosítása azokba a csoportokba, ahová SNI gyerekek járnak.

A habilitációs, rehabilitációs ellátás

A szakértői bizottság szakvéleményében foglaltakat vesszük alapul A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztéséhez. Figyelünk arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, támogató, a fejlődést megerősítő környezet segíti leginkább;
- a gyermek iránti elvárásokat sérülésének jellege, súlyosságának mértéke alapján kell meghatározni;

A habilitáció, rehabilitációs egyéni és/vagy kiscsoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia, éppúgy, mint az egyéni speciális fejlesztési terv készítése, egyéni haladási napló vezetése. E mellett óvodapedagógiai fejlesztésüket is maradéktalanul meg kell valósítanunk, amely a gyógypedagógus iránymutatása alapján történik. A fejlesztés magába

foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek fejlesztését.

Az SNI-s gyermekek 8. életévéig részesülhetnek speciális óvodai ellátásban, ezt követően az illetékes tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság vizsgálat alapján hoz határozatot: kijelölheti a gyermek számára a megfelelő oktatási - nevelési intézményt.

Sérülésspecifikus feladatok

Enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztése

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésénél elsődleges szempont a társakkal való együttnevelés, mely során az együttműködés, a kommunikáció tanulható. Az együttnevelés megvalósítása az óvodapedagógus feladata. Fontosnak tartjuk óvodánkban a közös élményeket, tapasztalatszerzési lehetőségeket a csoportársakkal, melyek kiegészülnek heti rendszerességgel a szakemberek általi megsegítéssel.

Speciális feladataink:

- A fejlesztés során törekszünk a megfelelő motiváció fenntartására, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztésére
- Tudatosan alkalmazzuk a rendszerességet, az utánzásra épülő tanulást, a gesztussal kísért egyszerű utasításokat és a sok ismétlést
- A cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztés érdekében gondot fordítunk a mozgásfejlesztésre, a verbális és nonverbális kommunikáció fejlesztésére, a szókincsbővítésre, az önkiszolgálási szokások kialakítására, az adekvát játékhasználatra, valamint a kognitív funkciók fejlesztésére

Beszéd fogyatékos gyermek fejlesztése

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottsága a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

Speciális feladataink:

- Előtérbe helyezzük az anyanyelvi nevelést,
- Az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetet biztosítunk
- Az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzéssel valósítjuk meg
- Cselekvésbe ágyazott, játékos módszereket alkalmazunk, mely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését
- Aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítására törekszünk
- Az értelmi fejlesztés, mozgásfejlesztés, az érzelmi fejlesztés segítésére speciális eszközöket és módszereket alkalmazunk logopédus szakemberrel történő egyeztetéssel
- Egyéni és kiscsoportos fejlesztési forma alkalmazása
- A szülők folyamatos tájékoztatása

Autizmus spektrumzavarral küzdő gyermek fejlesztése

Az autizmus spektrumzavarral élő gyermekek integrált nevelése, speciális igényeinek figyelembevételével, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük

elősegítésével, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtésével történik. Az autizmussal élő gyermekek óvodai fejlesztéséhez autizmus területén speciálisan képzett gyógypedagógus szakember szükséges, akivel szoros kapcsolattartásra törekszünk. Megbízási szerződéssel alkalmazott, és a gyermek számára meghatározott heti óraszámban jelenik meg az intézményben. Ő segíti a pedagógusokat az elsődleges fejlesztési irányok kijelölésében, a mindennapi, egyénre szabott autizmus specifikus fejlesztési feladatok megtervezésében, értékelésükben nyújt segítséget. Az integráló csoportban az óvodapedagógusok mellett pedagógiai asszisztens is jelen van.

Speciális feladataink:

- A szülővel, gyógypedagógussal való folyamatos együttműködés
- Az óvodai fejlesztés minden esetben egyéni fejlesztési terv alapján történik. A felmérések fókuszában a szociális adaptáció színvonala, a spontán kommunikációs szint, és a kognitív képességek állnak.
- Az idő, az élethelyzetek, a tevékenységek gondos, pontos, a gyermek által jól átlátható strukturálása elengedhetetlen. Az óvodai környezet segítő környezetté alakítása és az ehhez kapcsolódó vizuális eszköztár megteremtése
- Az egyes gyermeknek megfelelő, egyéni motivációs rendszer létrehozása.
- Vizuálisan segített kommunikáció kialakítása, pl. vizualizált instrukció, folyamatábra, számítógépes megjelenítés
- Törekszünk a mindennapi életben használt tárgyak, eszközök alkalmazására. Igyekszünk olyan játékokat, eszközöket beszerezni, melyek használati módja ránézésre is jól érthető, mint például a Montessori eszközök.
- A fejlesztésben és a viselkedésproblémák kezelésében alapvető a kognitív viselkedésterápiás módszerek alkalmazása.
- Az általánosítás nehézsége miatt arra törekszünk, hogy az új ismereteket valós élethelyzetekben sajátítsa el a gyermek, és a már megtanult ismereteket minél több helyzetben megtanulja alkalmazni.
- A szimbolikus gondolkodás sérülése miatt a gyermekek fejlesztése során a játéktárgyak használata helyett törekedni kell a valós, a mindennapi életben használt tárgyak, eszközök alkalmazására, illetve a játéktárgyak használatát is tanítani kell.
- Az óvodai fejlesztés során a sérülés-specifikus szociális, kommunikációs és kognitív fejlesztés áthatja az óvodában eltöltött idő minden percét.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére nem határozhatóak meg, mindenkor az autizmus súlyossága, a gyermek mentális képességei és fejlődési üteme közösen alakítják a képet. A gyermek 8. életévéig részesülhet speciális óvodai ellátásban, ezt követően az illetékes tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság vizsgálat alapján hoz határozatot: kijelölheti a gyermek számára a megfelelő oktatási - nevelési intézményt.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermek fejlesztése

Az SNI gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású részképességzavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. az érintett gyerekek nehezebben viselik a várakozást, a kivárást okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Nyugtalanabbak, aktivitációs

szintjük ingadozik, fokozottan igénylik a pozitív visszajelzéseket, a megszokott napirendet, állandó keretet.

Speciális feladat:

- Fejlesztésük szakmai kooperációban történik
- Részképesség zavarok folyamatos fejlesztése
- Bízattás, megerősítés dicsérettel
- Emocionális-szociális képességek erősítése a gyermekcsoportban
- Tevékenységet meghatározó állandó keretek, szabályok felállítása

15.2. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Célok

- a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése,
- tehetsége kibontakoztatásához megfelelő feltételek biztosítása.

Feladatok

- ingergazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása,
- az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése,
- fokozott érzelmi fejlődés lehetőségének biztosítása,
- egyéni képességeknek megfelelő tanulási utak biztosítása,
- megértő, elfogadó légkör, sajátos törődés biztosítása,
- a gyermekek szükségleteinek, igényeinek felmérése, kezelése a pedagógiai kompetenciahatárokon belül,
- a beilleszkedés segítése,
- változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére,
- sokszínű játékforma felkínálása,
- adekvát fejlesztési eszközök, formák alkalmazása,
- a kiemelkedő képesség fejlesztése egyéni terhelés biztosításával,
- a családok segítése, tájékoztatása,
- gyenge oldal erősítése,
- a megfelelő szakemberrel történő kapcsolatfelvétel és együttműködés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- képesek a közösségben megtalálni helyüket, kialakul biztonságérzetük,
- képesek önmaguk, társaik és a felnőttek elfogadására,
- képesek az együttműködésre,
- erősödik önbizalmuk,
- megalapozódik önmaguk megismerése,
- kimagasló képességterületén többlettudással rendelkeznek,
- kreativitásuk fejlett,
- tudja az érzelmeit kezelni és kifejezni,
- kiemelkedő képessége megjelenik szerepjátékába

15.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Célok

- a fejlesztés során a szakvéleményben kijelölt területek egyéni fejlesztése, kompenzációja az óvodapedagógus közreműködésével a pedagógiai kompetencia határokra belül,
- ne terhelje túl a nevelés – fejlesztés a tanulási, beilleszkedési, tanulási nehézség kialakulására veszélyeztetett gyermeket.

Feladatok:

- a szakvéleményben megállapított területek megsegítése az óvodapedagógus közreműködésével, olyan technikák, módszerek megismertetése, melyek képességeiket figyelembe véve segítik az egészség megőrzését,
- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humán erőforrás.
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása a BTM-es gyermekek kapcsolataiban,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, szakszolgálatokkal (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a felzárkóztatás sikeressége érdekében,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- az elvárásaink a gyermek fejlődési üteméhez igazítása,
- a másképpen fejlődő gyermek célirányos segítése, korrekciója egészséges társaival együtt, - egyéni bánásmóddal -,
- az utánzásos-, és szociális tanulás lehetőségének biztosítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a szakvéleményben megjelölt képességek eléri a következő köznevelési intézményben folyó pedagógiai munkához szükséges szintet,
- rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

15.4.A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Célok

- valósuljon meg a HH és a HHH gyermekek rendszeres óvodába járása,
- csökkenjen az óvodai igazolatlan hiányzások száma,
- legyen arányos a HH és a HHH gyermekek csoportokban történő elhelyezése,
- legyen rendszeres és hatékony a szülőkkel való kapcsolattartás,
- erősödjön az együttműködés a szakszolgálatokkal,
- valósuljon meg az óvodába lépő hátrányos helyzetű gyermekek komplex állapotfelmérése,

- valósuljon meg a kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- kompenzáljuk a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat,
- valósuljon meg az egészséges életmódra nevelés a szülők, a gyermekorvos, a védőnő bevonásával.

Feladatok

- a gyermekek hiányzásainak nyomon követése, jelzése az óvoda gyermekvédelmi felelőse felé,
- a gyermekvédelmi felelőssel együttműködve a hiányzások okainak feltárása, segítségnyújtás,
- rendszeres kapcsolattartás „jelzőrendszer működtetése” a szakszolgálatokkal,
- az arányos elhelyezés figyelembevétele a HH és a HHH gyermekek csoportba sorolásánál,
- a szülők tájékoztatása szociális juttatások, kedvezmények, támogatások, segítő pályázatok igénybevitelére való jogosultságról, lehetőségekről,
- a beilleszkedés segítése, egyénre szabott fejlesztése,
- együttműködés az óvoda gyermekorvosával, a védőnővel,
- kiemelten kezeljük a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat, az egészséges életmódra nevelést,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- az iskolai életre való tudatos ráhangolás,
- megalapozzuk az egészséges életmód iránti igényüket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a HH és HHH gyermekek rendszeresen járnak óvodába,
- szociális hátrányaik csökkennek,
- kommunikációs képességeik fejlődnek,
- az óvoda- iskola átmenet könnyebb lesz számukra,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- képesek az alkalmazkodásra, együttműködésre,
- egyéni ütemben eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

15.5 Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

Amennyiben a tanuló tartós gyógykezelése az óvodába járást nem teszi lehetővé, a gyermek szülője, gondviselője kérelmére az intézmény vezetője engedélyezheti, hogy az a gyermeket az óvodába járási kötelezettsége alól felmentse.

Az Nkt. értelmében (Nkt. 8. § (1) bekezdés), a *gyermek* abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt, azaz tankötelessé válik. A szülő kérelme alapján(általános esetben a tárgyév április 15. napjáig kell benyújtani) a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti,

különös méltánylást érdemlő esetben, újabb kérelem alapján annak-az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti a felmentést engedélyező szerv felmentheti az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja. Ha az eljárásban szakértőt kell bevonni, akkor tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében az Eütv. 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban, vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos rendelhető ki. Fontos, hogy a tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében a kérelem a tárgyév április 15. napja után is benyújtható. Abban az esetben, ha a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket a felmentést engedélyező szerv az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez (Nkt. 75.§ (4) bekezdés).

16. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

16.1. Belső szakmai kapcsolatok

A **szakmai munkaközösség** részt vesz a nevelési-oktatási intézmény szakmai munkájának irányításában, tervezésében, szervezésében és ellenőrzésében, összegző véleménye figyelembe vehető a pedagógusok minősítési eljárásában. A szakmai munkaközösséget nem csak azonos szakterületen dolgozók, nevelők alkotják. Célja, a nevelő munka fejlesztése, hatékonyságának növelése. Az egyéni és csapatmunka, az együttes munka eredménye, közös céljainak megvalósítása. Módszertani eljárások fejlesztése, szakmai továbbképzés, a pedagógusok közösségi felelősségének növelése. Intézményünk SZMSZ-e tartalmazza a szakmai munkaközösség további feladatait.

A pedagógiai programmal és az éves munkatervvel összhangban a szakmai munkaközösségek feladatai az alábbiak:

- javítják, koordinálják az intézményben folyó nevelőmunka szakmai színvonalát, minőségét,
- együttműködnek egymással az óvodai nevelőmunka színvonalának javítása, a gyorsabb információ-áramlás biztosítása érdekében úgy, hogy a munkaközösség-igazgató rendszeresen konzultál az intézmény igazgatójával,
- a munkaközösség a nevelési évre szóló munkaterv alapján részt vesz az intézményben folyó szakmai munka belső ellenőrzésében, a pedagógusok értékelési rendszerének működtetésével kapcsolatos feladatok ellátásában,
- fejlesztik a nevelés tartalmát, tökéletesítik a módszertani eljárásokat,
- szervezik a pedagógusok továbbképzését,
- támogatják a pályakezdő óvodapedagógusok munkáját, fejlesztik a munkatársi közösséget.
- az intézménybe újonnan kerülő óvodapedagógusok számára mentort biztosítanak, aki figyelemmel kíséri az új kolléga munkáját, tapasztalatairól negyedévente referál az intézmény igazgatójának

16.2 A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködése

„Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól.”

Péld. 22:6/

Elvei

- Óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt és azt kiegészítve, esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve valósul meg.
- Ebben nagyon fontos folyamat a családok megismerése, elfogadása, az együttműködésben a konstruktív szemlélet.
- Kiemelten fontos a nyitottság, az óvodai életbe való betekintés lehetősége, az együttnevelés során az elvek minél teljesebb közelítése, a nehézségek őszinte feltárása, és közös megoldásra törekvés.

Tartalma

A gyermekek személyiségének alakulására hatással van minden esemény, amely a család életében zajlik, ezért a gyermekeket saját élethelyzetükkel összefüggésben kell megismernünk és elfogadtatnunk. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az óvoda a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. (2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 8§)

A Biblia, amikor nevelésről szól, mindig a családot helyezi előtérbe. Óvodánk keresztyén szellemisége megerősít, segít, ahol tud. A keresztelekor tett szülői és gyülekezeti fogadalom megvalósulásának egyik lehetséges helyszíne a református köznevelési intézmény, amely a gyermeket Krisztusban testvérnek fogadja el.

Tapasztalataink szerint a szülők bevonása, aktív részvétele az óvoda mindennapjaiba a családdal való közös gondolkodást, együttnevelést erősítik meg.

Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait, nyitottan, őszintén, bizalommal fordul feléjük.

A gyermek fejlődéséért kölcsönös a felelősség, s az együttműködésnek a célja éppen a gyermek optimális fejlesztése.

A partnerközpontú szülői gondolkodás jegyében törekszünk arra, hogy bevonjuk a szülőket, nagyszülőket az óvoda mindennapjaiba.

Az együttműködés és a kapcsolattartás formái:

- Beiratkozáskor az óvoda bemutatása a szülőknek
- Naponkénti beszélgetés, jelzés, tájékoztatás személyesen, illetve zárt szülői messenger csoportban
- Személyes kapcsolat kialakítása családlátogatások, fogadó órák, szülői értekezletek, óvodai és egyházi ünnepek, nyílt napok, kirándulások alkalmával.
- A gyermekek egyénre szabott befogadásának biztosítása
- Mézeskalácssütés, befőzés a nagyszülőkkel, családi receptek megosztása közös főzés alkalmával
- Tanácsadás céllal előadás szervezése keresztyén gyermeknevelés témában

- A szülők tájékoztatása a gyermek fejlődéséről, egyéni fejlesztési terv megbeszélése
- Szülői közösségek kialakítása, akik tapasztalataikkal, javaslataikkal segítik a pedagógusok és az óvoda szakmai munkáját. Képviselőik útján véleményt fogalmaznak meg, javaslatot tesznek a nemzeti köznevelési törvényben nevesített esetekben, mely jogukról előzetesen tájékoztatást kapnak.
- Szülői igény és elégedettségi mérés évente, jelzések észrevételek megbeszélése
- Keresztyén irodalom és folyóirat terjesztése
- Közös ünneplés, családi nap, szeretetvendégség, rendezvények szervezése
- Faliújságon közzé tett információk
- Családi istentiszteleti alkalmak, az együtt imádkozás fontosságának megéreztetése

Óvodánkban a szülői képviselőket a Szülői Munkaközösség látja el.

16.3.Kapcsolat a fenntartóval

Óvodánk a Mátészalkai Kertvárosi Református Gyülekezettel tart szoros kapcsolatot. A gyülekezet, a közösségben élő hívők összessége, ahol a gyermekeknek is helyük van. Jézus maga jelentette ki, hogy *„Engedjétek és ne akadályozzátok, hogy hozzám jöjjenek a kisgyermek, mert ilyeneké a mennyek országa” (Mt 19:14)*

Elvei

- Bizalom, és a magas színvonalú feladatvégzésre való elkötelezettség a kapcsolatépítés és a napi munka során.

Tartalma

A gyülekezettel tartott élő kapcsolatok fontosak, mert:

- elsősorban innen várjuk a gyermekek jelentkezését
- A gyermekek tapasztalatot szereznek arról, hogy a felnőttek éppen olyan bizalommal, szeretettel és alázattal fordulnak Istenhez, mint ahogy azt az óvodai közösségben átélte.
- Örömmel hallja az óvodában megismert bibliai történeteket, aranymondásokat, s ezek megerősítést jelentenek, igazi kincsé válnak számára.
- A gyermek érzi, hogy van olyan közösség, ahová mindig bizalommal fordulhat iskolás korában is.
- A gyülekezet tagjai megismerik a református óvoda nevelőmunkáját, áldásait, s felismerve e szolgálat fontosságát segítik azt.
- a református óvodának missziói feladata is van
- a gyermekek jelenléte visszahat a gyülekezetépítésre is, célunk, hogy segítsük a gyermekek gyülekezeti és istentiszteleti betagozódását, otthonra találását
- a munkatársi közösség lelki épülését szolgálja

Kapcsolattartási formák:

- meghívjuk a gyülekezet lelkipásztorát ünnepségeinkre;
- óvodavasárnapra megyünk a templomba;
- a gyülekezet kiemelkedő eseményeit hirdetjük óvodánkban, az óvoda életéről hírt adunk a gyülekezetben;

- a nyári gyülekezeti táborokban részt vesznek munkatársaink és nagyobb óvodásaink, valamint a kisebbek családjaikkal együtt is; munkatársaink szükség szerint szolgálatot vállalnak.

A kapcsolat kimunkálásában kezdeményezők vagyunk, melyet segít a lelkipásztor vagy az általa felhatalmazott presbiter, egyházközségi tag.

Rendszeres kapcsolattartás az óvoda működési feladatainak naprakész ellátása érdekében a Kertvárosi Református Egyházközséggel.

- Az igazgató a fenntartó által meghatározott időszakonként beszámol az intézmény működésével, gazdálkodásával, pedagógiai, tanügyigazgatási, humán erőforrás helyzetével kapcsolatos helyzetről.
- A fenntartó egyházközségen kívül a működéssel összefüggő adatok és információk eljuttatása a Magyarországi Református Egyház Zsinata Oktatási Irodája felé.

Formái

- Személyes találkozók, igazgató tanácsulések, megbeszélések, igazgatói értekezletek, konferenciák, szakmai rendezvényeken való részvétel, írásbeli beszámoló, e-mail és telefonos kapcsolat, kiadványok, publikációk.

16.4. Kapcsolat a gyülekezettel

Elvei

- Az óvoda nevelőközössége kezdeményező a kapcsolatépítésben, szem előtt tartják az óvoda missziós szerepét.

Tartalma

- Az óvoda elősegíti a gyermekek jelenlétét a gyülekezet életében, ami által a gyermek érzi, hogy van olyan közösség, ahová mindig bizalommal fordulhat iskolás korában is.
- A gyülekezet tagjai megismerik a református óvoda nevelőmunkáját, áldásait, s felismerve e szolgálat fontosságát segítik azt.

Formái

- Részvétel az istentiszteleteken, ünnepeken, szeretetvendégségen, közös áhítatokon.

16.5. Kapcsolat a társintézményekkel, bölcsődével, iskolával

Elvei

- A gyermekek intézményes nevelésében kiemelten fontosnak tartjuk a nevelés folyamatjellegét, az egymásra épülő hatások pozitívumainak kihasználását.
- Egymás munkájának megismerése, tiszteletben tartása, és a lehető legteljesebb összehangolása segítheti csak az egymásra épülő fokozatokba való sikeres átlépést a gyermekek számára.
- Kapcsolatainkat a nyitottság, korrekt tájékoztatás, az együttműködés lehetséges formáinak közös kimunkálása jellemzi.

Tartalma

- Pedagógusok kölcsönös látogatásai, melynek során betekintést nyerhetnek az ott folyó gondozó, nevelő, személyiségfejlesztő munkába. Az alkalmazott módszerek, eljárások megfigyelése, tapasztalatok megbeszélése.

- A gyermekek részvételével megvalósuló intézménylátogatások, közös játékok, ismerkedés a sajátos (óvodai, iskolai) környezettel.
- A gyermekek tovább haladásának nyomon követése, különös tekintettel a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre. Az iskolai beilleszkedésük tapasztalatait figyelembe vesszük nevelőmunkánk tovább-fejlesztésében.

Formái

- Óvodába készülő bölcsődések látogatása a gondozónővel, nyílt nap, nyílt hét az óvodában, iskolában, esetmegbeszélések, műhelymunkák, nagycsoportosok iskolalátogatása, részvételük egy játékos órán, közös rendezvények, iskolások kedveskedése énekkel, hangszeres zenével ünnepek alkalmával, pedagógusok szakmai megbeszélései, hospitálások, szülői értekezlet tartása a tanítók részvételével az iskolába készülő gyermekek szüleinek, előadások, kérdőíves felmérés.

16.6. Kapcsolat a munkánkat segítő intézményekkel

Elvei

- Nyitottság, korrekt tájékoztatás, naprakész informáltság jellemzi a kapcsolatunkat a gyermekeket megillető gondoskodás, védelem, és intervenciós gyakorlat megvalósításában.

Tartalma

- Rendszeres vagy eseti együttműködés az alábbi intézményekkel a gyermekek egészséges személyiségfejlődésnek, speciális fejlesztésének, valamint jogaik érvényesítése érdekében.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat

Református EGYMI

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és

Rehabilitációs Bizottság

Gyermekjóléti Szolgálat

Családsegítő Szolgálat

Gyámügyi Hivatal

Égészségügyi, rehabilitációs intézmények

Formái

- Esetmegbeszélés, szülők tájékoztatása, előadás, együttműködés a gyermekek számára előírt szakirányú (gyógypedagógiai) fejlesztésekben.

16.7. Külső szakmai kapcsolatok

Kapcsolat a Református Pedagógiai Intézettel

Elvei

- A keresztyén értékrend szerinti magas színvonalú nevelés érdekében törekszünk a nevelőhatások egységesítésére, a református tartalmak erősítésére, a pedagógus hivatás megújítására.

Tartalma

- A pedagógusok szakmai és mentálhigiénés támogatása a RPI által nyújtott szolgáltatások igénybevétele útján.

Formái

- Pedagógus továbbképzések, szaktanácsadás igénybevétele, előadásokon, konferenciákon való részvétel, határon túli óvodákkal történő kapcsolatalakítás támogatása, szakmai kiadványok, publikációk megjelentetése, pedagógiai adatbázisok igénybevétele, pedagógus minősítések és az országos pedagógiai, szakmai ellenőrzésekre való felkészülés és lebonyolítás segítése, szakmai dokumentumok készítésében segítségadás, esetenként kutatási, elemzési célú szakmai információk cseréje.
- A igazgató lehetőség szerint rendszeresen részt vesz az Országos Igazgatói Értekezleten

Kapcsolat a magyar református óvodákkal

Elvei

- A pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztése érdekében rendszeres szakmai együttműködésre, tapasztalatcserére, nyitottságra törekszünk más hazai református óvodákkal.

Tartalma

- A pedagógiai gyakorlati tapasztalatok átadása.

Formái

- Hospitálások szervezése, szakmai előadások, jó gyakorlatok bemutatása, szakmai anyagok kidolgozása.

Kapcsolat a határon túli református óvodákkal

- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.
- A kapcsolatépítés során a hasznosítható tapasztalatok, módszerek és pedagógiai tartalmú információk átadása, valamint a környező országokban működő magyar református óvodák pedagógusainak keresztyén értékek mentén történő értékteremtése valósul meg.
- Lehetőség szerint a minden évben megrendezésre kerülő Református Óvodák Kárpát-medencei Szakmai Találkozásán való részvétel a nevelőtestület részéről.

Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

- Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház
- Szatmár alapfokú Művészeti Iskola

Az óvoda kapcsolatépítő munkáját akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- a gyermekek jogai, mindenképp felett álló érdekük érvényre jut,
- óvodás éveik alatt minden segítséghez hozzájutnak személyiségük optimális fejlődéséhez,
- a szülők ismerik és elismerik, elégedettek az óvodában folyó nevelőmunkával,
- partnereink érzékelik és elismerik törekvéseinket a nyitottság és folyamatos együttműködés és terén,

- a pedagógusok szakmai tudása, látóköre folyamatosan gyarapszik, annak eredményeként nevelőmunkájuk napi gyakorlatában megjelenik a megszerzett tudásuk.

17. MEGEMLEKEZÉSEK, ÜNNEPEK

Az ünnepek az igen tevékeny hétköznapjainkat teszik mássá, szebbé, különlegesebbé. Boldogságot, maradandó élményeket hoznak életünkbe. Keresztyén óvodánkban az ünnepek az öröm, a hálaadás alkalmi gyermekeknek felnőtteknek egyaránt. Az ünneplésben is megmutatkozik óvodánk református szellemisége, hiszen értékrendet tükröz és közvetít az, hogy mit ünneplünk és hogyan.

A református egyházban kialakult szép rendet kívánjuk megőrizni és továbbadni, mert történelmünk kiemelkedő eseményeinek átörökítése gyermekeink számára jövőnk záloga. Hagyományteremtésünk célja, hogy az óvodánkat választó családok közelebb kerülhessenek a református egyházhoz, az óvoda minden dolgozójához, és nem utolsó sorban egymáshoz. Fontos, hogy tudjunk és szeressünk együtt lenni, hogy az összetartozás érzése kialakuljon.

Az óvodába kerülő gyermek attitűdjét nagymértékben meghatározza a család életvitele, mindennapjai, ünneplő szokásai, tradíciói. Az óvodai ünnepek alkalmat teremtenek a közösség ápolására, a családokkal való szoros együttműködés megvalósítására, sajátos, egyéni arculatunk megteremtésére és megmutatására, a gyülekezethez fűződő identitás épülésére, nemzeti identitásunk erősítésére. Gyermekeinket segítjük az ünnep átélésében a készülődés örömeivel, a ráhangolódás meghittségével, a várakozás izgalmával, melyek által megtapasztalhatják az ünneplés bensőségességét.

A hagyományok azok az alkalmak, visszatérő események, szokások, amelyeknek segítségével nemzedékről, nemzedékre megőrizhetjük tudásunkat, tapasztalatainkat. Óvodásaink már eléggé érettek ahhoz, hogy játékos formában számos ismeretet magukba szívjanak a népi kultúra maradandó értékeiből, melyeknek nagy szerepe van a gyermeki személyiség fejlesztésében.

Az egyházi és nemzeti ünnepek és megemlékezések rendezése és megtartása a gyermekek vallási, nemzeti identitástudatát alapozza, fejleszti, hazaszeretetüket mélyíti.

Három nagy ünnepkört tartunk számon:

- Karácsonyi ünnepkör (advent első vasárnapjától, húshagyó keddig)
- Húsvéti ünnepkör (hamvazó szerdától, áldozócsütörtökig)
- Pünkösdi ünnepkör (áldozócsütörtöktől, advent első vasárnapjáig).

Óvodánkban egyes ünnepeket óvodai szinten ünnepelünk, melyen valamennyi gyermek és felnőtt részt vesz, illetve vannak olyanok, melyeket a csoportok maguk szerveznek.

Óvodai ünnepek:

- Teremtésvédelem hete (szeptember utolsó hete)
- Idősek Világnapja a gyülekezetben
- Reformáció (október 31.) Az óvodapedagógus elbeszélése arról, hogy hitünkért a nehézségeket is vállalnunk kell.
- Zöld jeles napok (Állatok, Víz, Föld Világnapja, Madarak és Fák napja)

- Mikulás (December 6) A gyermekek a Mikulást várva a titok és a közös készülődés örömét élik át.
- Advent – Karácsony Várakozás Jézus megszületésére. Elcsendesedés, gyertyagyújtás, éneklés, betlehemes játékok.
- Népmese hete (február)
- Március 15. – Nemzeti ünnep. Beszélgetés, képek nézegetése a régmúlt eseményekről, kokárda, nemzeti színű párta készítése, éneklés dalosjátékok
- Virágvasárnap - Jézus bevonulása Jeruzsálembe. Az óvodapedagógus történetmondása Jézus bevonulásáról Jeruzsálembe. A csoportszoba virágokkal díszítése
- Húsvét – Feltámadás (az örömhírré tesszük a hangsúlyt) A feltámadás ünnepe. Készülődés az óvodapedagógussal teremdíszítés, a bibliai történet megismerése. A húsvéti néphagyománynak megfelelően tojás festés, mely az új élet jelképe.
- Pünkösöd – az egyház születésnapja. Az óvodapedagógus történetmondása arról, hogy a Szentlélek ereje segít legyőzni a rosszat.
- Gyermeknap (Kirándulás) Vidám játékok, közös éneklés, kirándulás a szabadba.
- Nagycsoportosok búcsúja az óvodától. Templomba megyünk közösen a családokkal, verssel és énekkel szolgálnak a búcsúzó, iskolába készülő gyermekek. Az óvodában pedig évet lezáró, jó hangulatú, szeretetvendégséggel véget érő délutánt tartunk a családokkal együtt.

A csoportok által szervezett ünnepek:

- Születésnapok, névnapok - Az ünnepeltet énekkel, verssel köszöntik a társaik. Apró, maguk által készített ajándékot kapnak egymástól és az óvodapedagógusoktól.
- Szüret (alma, szőlő)
- Anyák napja - A gyermekek meglepetéssel, maguk által készített ajándékkal, énekkel, verssel fejezik ki hálájukat édesanyjuknak, nagymamájuknak.
- Apák napja

Felhasznált irodalom

- Kövér Sándorné, dr. Papp Lászlóné, Várad Gáborné: A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja. Református Köznevelési és Közoktatási Intézet, 1998.
- Pedagógiai Program, szerk: Feketéné Kavisánszki Györgyi, Debreceni Református Kollégium Óvodája, Debrecen, 2016. (Keresztyén szellemű nevelés fejezet)
- Óvodai program autizmussal élő gyermekeket nevelő óvodák Autizmus Alapítvány 2007 *(Készült a magyar állam és az Európai Unió (HEFOP 2.2.1-P.-2004-11-0037/4.0) támogatásával)*
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve www.oktatas.hu
- A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelvei www.oktatas.hu
- A legkisebbek is megismerhetik Istent ... - VISZ segédanyagok óvodások tanításához

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

A pedagógiai program érvényességi ideje: hatályba lép 2024. 09 .01.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

- A nevelők szakmai munkaközösségei minden nevelési év végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A pedagógiai program módosítása

- **A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet**
  - az igazgató
  - a nevelőtestület bármely tagja
  - a nevelők szakmai munkaközösségei
  - a szülői szervezet
  - az intézmény fenntartója.
- **A pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai**

Kötelező:

- jogszabályváltozás
- a fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges:

- sikeres innováció eredményeinek beépítése
- minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása

A pedagógiai program módosításának módja, lehetséges indokai:

A dokumentum nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását a felmerülő igények és lehetőségek alapján írásbeli előterjesztés után az intézményvezetés kezdeményezheti, a nevelőtestület 50 + 1%-os támogatás jóváhagyása mellett.

- A pedagógiai program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.
- A pedagógiai program a jóváhagyását követően – szeptember első napjától kerül bevezetésre.
- A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala, az elérhetőségről való tájékoztatás – az év eleji szülői értekezleten történik.
- A szülők számára az óvoda a nyitva tartási időszakban biztosítja a korlátozás nélküli hozzáférést a pedagógiai programhoz, illetve saját weboldalán.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

- Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető óvodánk weblapján: www.csemetekertrefovi.hu

A pedagógiai program egy-egy példánya megtalálható

- Az intézmény fenntartójánál
- Az intézmény mind az öt csoportjában
- Az intézmény könyvtárában
- Az intézmény nevelői szobájában
- Az igazgatónál (irodájában)

Legitimációs záradék:

A Csemetekert Református Óvoda Pedagógiai programját az igazgató készítette a nevelőtestület bevonásával, amit a szakmai munkaközösség véleményezett és a 6-1/2024. határozatszámmon iktatott.

Kelt: Mátészalka, 2024. 08. 21.

.....
Máldiné Báki Enikő Eszter
igazgató

A Csemetekert Református Óvoda Pedagógiai programját a fenntartó 2024. 08. 23.-án a 17/2024. sz. határozattal jóváhagyta.

Kelt: Mátészalka, 2024. 08. 23.

.....
Nagy György
lelkipásztor

.....
Dr. Makrai Tibor
főgondnok

AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK MEGVALÓSULÁSA,
FELADATOK

1. Egészséges táplálkozás			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Hetente vitaminnapok biztosítása a szülők segítségével, ahol a gyermekek friss gyümölcsöket és zöldségeket fogyaszthatnak.	folyamatos	igazgató, óvoda-pedagógusok	a vitamindús táplálkozás szokássá válik, a gyerekek korszerű táplálkozási igénye kialakul; a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztása csökken
Alma, szőlő szüret a közeli gyümölcsösökben. Kóstolás	ősz	igazgató, óvoda-pedagógusok	Ízérzék fejlesztése a gyümölcsök valódi zamatának megismerésével
Évente egyszer egészségét szervezése, ahol az egészséges táplálkozásra, és a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	ősz	igazgató, óvoda-pedagógusok	az egészséges táplálkozás, és mozgásigény a gyermekek szokásait alakítja; a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztása csökken, tudatosodik az egészség=érték szemlélete
Évente egyszer gyógytea-hetet szervezünk, ahol a gyógynövények pozitív hatásaira hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét, valamint a teakészítés és fogyasztás szokásait ismerhetik meg.	tél	igazgató, óvoda-pedagógusok	az egészséges életmód és egészségmegőrző szemlélet alakítása
A gyermekeket bevonjuk a befőtt készítés, aszalás, savanyítás folyamataiba a szülők aktív közreműködésével	tavaszi	igazgató, óvoda-pedagógusok dajkák	a közösen elkészített befőttek, a gyümölcsök, zöldségek tartósítása az étkezés, munkavégzés együttes örömét közvetíti; alakul egészsz tudatos szemléletmódjuk
Családi nap, szervezése a szülőkkel való közös főzéssel. Tradicionális, családi receptek kóstolása	nyár	igazgató, óvoda-pedagógusok dajkák	a tartósítással a fenntarthatóságra való törekvés erősíthető
2. Mindennapos testnevelés, az egészségfejlesztő testmozgás			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény

Évente egyszer nyilvános „Apa – kupa” sport nap megszervezése apák napján, ahol a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	Nyár	igazgató, óvoda-pedagógusok	alapvető mozgáskészségek fejlődnek, az önálló testedzés igénye kezd kialakulni; a szülők számára értékként jelenik meg a mozgásos közös tevékenység; a közösségi kapcsolatok alakulnak
Óvodai sportnap rendezése, ahol sportválasztó és kedvcsináló változatos mozgásformák bemutatása valósul meg. Versengések, játékok.	tavaszi	igazgató, óvoda-pedagógusok	a mozgásigény kielégítése játékos, versengéses formában valósul meg a mozgás, mint örömforrás - a szervezet edzése megvalósul;
3. A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez igazgató szerek fogyasztásának megelőzése			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
A gyermekek önismeretének, erősítése játékos szituációkban. Az érzelmi intelligencia fejlesztése a „nem”-et mondás képességének alakításával. Tablókészítés a gyerekekkel az egészséges és az egészségre káros termékekről, veszélyes helyzetekről	tél	igazgató, óvoda-pedagógusok	a káros szenvedélyektől mentes egészségvédő modell megismerése; az egészségkárosító szerek egészségi kockázatának ismerete
Népmese hete Nyílt nap Mesedramatizálás	Február	igazgató, óvoda-pedagógusok	A mese lelki, szociális és nyelvi szempontból jelentős a gyermek személyiségfejlődésére. Szimbólumokba rejtett üzenetei egész életén át segítik őket az eligazodásban, a problémamegoldásban, a nehézségek leküzdésében, mely kapcsolatépítő eszköz is.
A stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz - hatások és helyzetek elkerülésével. Csoportban történő játékos konfliktuskezelési technikák, légzőgyakorlatok, imádság	havonta	igazgató, óvoda-pedagógusok	idegrendszeri,- lelki egészségvédelem a helyes életvitel és harmonikus, derűs, elfogadó, kiegyensúlyozott légkör biztosításával

4. A bántalmazás megelőzése			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Felderítés és a tanácsadás családlátogatással, egyéni beszélgetéssel, a nevelési tanácsadó, gyermekorvos segítségével.	folymatos	igazgató, gyermekvédelmi szakember, óvoda-pedagógusok	családi nevelés erősítésében mintaadás: a gyermekekkel való bánásmód őszinte, barátságos, szeretetteljes, határozott, következetes, elfogadó, toleráns
5. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
OVI-ZSARU bűn-és baleset megelőzési program az óvoda 5-6 évesei részére	tél	igazgató, óvoda-pedagógusok	célja a gyermekek áldozattá válásának megelőzése, biztonságérzetük erősítése, és annak elősegítése, hogy szükség esetén tudjanak és merjenek segítséget kérni a rendőrtől.
Minden csoportban rendszeresen balesetvédelmi oktatás tartása év elején.	évszakonként	igazgató, óvodapedagógusok	életkornak megfelelő balesetvédelmi ismeretek közlése
Az óvodai udvari játékok folyamatos ellenőrzése.	folymatos	igazgató	udvari játékokkal kapcsolatban az óvoda biztonságos működése megvalósul
Elsősegélynyújtás tárgyi és személyi feltételeinek biztosítása.	szeptember	igazgató	az óvoda biztonságos működése megvalósul e területen
6.Személyi higiéné			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Személyes higiéné elsajátíttatása	folymatos	óvoda-pedagógusok	helyes szokások kialakulnak: az étkezések, az öltözködés, a tisztálkodás, a testápolás és az illemhely használatával kapcsolatban
Rendszeres egészségügyi vizsgálatok, szűrések	szeptember	igazgató, óvoda-pedagógusok	fogászati és általános szűrővizsgálat megvalósul
Sószobák rendszeres használata	folymatos.	igazgató, óvoda-pedagógusok	rendszeres használattal felső légúti megbetegedések megelőzése
Csoportszoba, öltözők, folyosók mellékhelyiségek, udvar tisztasága	folymatos	igazgató,	az óvoda működtetése egészségügyi előírásoknak megfelel

7. Környezetvédelem			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Csoportok kialakítása: gyermek-és természetbarát jegyek - bútorok, tároló kosarak, játékok, világítás.	szept., folyamatos	igazgató, óvoda-pedagógusok	biztosított gyermekeink számára a rendezett, tiszta környezet, ahol szép és biztonságos környezetben játszhatnak, tevékenykedhetnek
Minden csoportban természetsarok kialakítása.	szept. folyamatos	igazgató, óvoda-pedagógusok	kilakul gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásforma, életvitel, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűd
Madarak, etetése, itatása, odúztatása	tél	igazgató, óvoda-pedagógusok	a környezet megóvása, a madárvédelem társadalmi érték, melyre minél kisebb korban érzékennyé kell tenni a gyermekeket
Az udvar tisztántartása, gondozása, évszaknak megfelelő feladatok ellátása.	szept., folyamatos	igazgató, óvodapedagógusok	felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek gyermekeink az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében
Teremtés napja Nyílt nap a szülők aktív részvételével	szept. 3. hét	igazgató, óvoda-pedagógusok	környezettudatos magatartás kialakítása, felelős gondolkodásra és tenni akarásra érzékenyítés a fenntarthatóságra nevelés szolgálatában.
Állatok Világnapja. Október 4. Csoportonkénti programszervezés.(pl. állatkert, vadaspark..stb.)	okt. 4.	igazgató, óvoda-pedagógusok	megvalósul a tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés; pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez
Megfigyelések az évszakok változásával kapcsolatban. Az időjárás jellegzetességei.	folyamatos	igazgató, óvoda-pedagógusok	megvalósul a rendszerszemléletre nevelés; képessé válnak a gyermekek arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, meglátják a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, választ, megoldást keresnek azokra
Szüret. Csoportonkénti programszervezés.	okt.	igazgató, óvoda-	a tapasztalaton alapuló környezeti nevelés megvalósul;

		pedagógusok	gyermekünk megismerik a népszokások eredetét és jelképeit
Orvos gyógyító munkája. Testünk, testrészek, érezkszervek funkcióinak megismertetése, játékok. Egészségtudatosság. Fogászati szűrés	nov.	igazgató, óvoda- pedagógusok	óvodásaink testi- lelki fejlődése
Márton nap. November 11.	nov. 11.	igazgató, óvoda- pedagógusok	tudatosan alakul gyermekünkben a tevékenykedtetés során, környezetünk és a hagyományok megismerése
Könyvtárlátogatás.	dec.	igazgató, óvoda- pedagógusok	a szabadidő hasznos eltöltésének igénye alakul
Lakóhelyünk. Épített környezetünk: szobrok, épületek, múzeumok. Templomunk	dec.	igazgató, óvoda- pedagógusok	megalapozódik gyermekünkben a társadalmi környezet- benne az ember-harmóniájának megőrzését szolgáló szokások; környezetkultúránk megalapozódik
Adventi készülődés a szülőkkel közösen.	dec.	igazgató, óvodapedagógusok	óvodásaink fejlődése megalapozódik a hagyományok által a családdal szorosan együttműködve; értékátadás
Téli vadetetés a Mátészalkai Vadásztársaság közreműködésével. A természet megfigyelése, az évszak jellemző jegyei. Az időjárás jellegzetességeinek követése. Állatok lábnyomai a hóban.	január	igazgató, óvoda- pedagógusok	megvalósul a sokszínű tevékenységek átélése közvetlen környezetben, illetve a tevékenység és a mozgás pozitív hatása az értelmi fejlődésre; mozgásigényük kielégül. Megvalósul a tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés és a megfigyelések keretében történő tanulási folyamat; pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez
Március 15. Nemzeti jelképeink megismerése, felkeresése.	márc. 15.	igazgató, óvoda- pedagógusok	beépül gyermekünk nevelésébe azok az értékek, melyeket a környezetünk megőrzött
A (városi) közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök.	márc.	igazgató, óvoda- pedagógusok	a környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonya kialakul, ismerete gyarapodik; a

Gyalogos közlekedési szabályok. Séta, megfigyelések.			környezettudatos magatartás megalapozódik
Víz világnapja. Március 22. Kísérletek a vízzel.	márc. 22.	igazgató, óvoda- pedagógusok	a szabadidő hasznos eltöltésének igénye alakul; pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez
Föld napja Természetvédelem lakóhelyünkön. Hulladékgyűjtés. Természetbarát anyagok használatának megismertetése. Természeti környezetünk védelme, óvása. Energiatakarékosság (víz, villany) fontosságának hangsúlyozása. A rossz minőségű levegő, a szmog megismertetése, okai. Séta, megfigyelések. Virágok, fák ültetése	április 22.	igazgató, óvoda- pedagógusok	gyermekünk a környezettudatos életmód elemeit megismerik; az egészséget befolyásoló környezeti tényezőket felismerik; a környezettudatos magatartás megalapozódik; a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakulnak környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek gyermekünk az óvoda esztétikus környezetének kialakításában; a tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet megismerése megvalósul
Minden csoportban húsvéti készülődés a szülőkkel.	április	igazgató, óvoda- pedagógusok	óvodásaink fejlődése megalapozódik a hagyományok által a családdal szorosan együttműködve; értékátadás
Madarak és Fák Napja Május 10.	május 10.	igazgató, óvoda- pedagógusok	gyermekünkben a valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul ki a természethez; megtanulják azok védelmét, az értékek megőrzését
Kirándulás természetes környezetben. Csoportonkénti programszervezés.	május	igazgató, óvoda- pedagógusok	megvalósul a közösségi érzelmeken, tapasztalaton alapuló, kreatív élményekben gazdag környezeti nevelés
Környezetvédelmi világnap. Június 5.	június 5.	igazgató, óvoda- pedagógusok	gyermekünk környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében; kialakul a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásforma, életvitel, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűd